

Forslag til forskrift om deling av taushetsbelagte opplysninger og behandling av personopplysninger m.m. i det tverretatlige samarbeidet mot arbeidslivskriminalitet (a- krimininformasjonsforskriften)

Rapport fra arbeidsgruppe for utarbeidelse av forslag til forskrifter om
informasjonsdeling og -behandling i a-krimssamarbeidet

15. juni 2021

Innhold

1. Hovedinnholdet i rapporten.....	3
2. Bakgrunn.....	3
2.1 Innledning	3
2.2 Tidligere tiltak for å øke informasjonsdeling mellom offentlige myndigheter i a- kripsamarbeidet.....	5
3. Arbeidsgruppen for utarbeidelse av forskrifter om informasjonsdeling og -behandling i a- kripsamarbeidet.....	6
3.1 Innledning	6
3.2 Arbeidsgruppens sammensetting	6
3.3 Arbeidsgruppens mandat	7
3.4 Arbeidsgruppens arbeid	8
4. Samarbeidet mot arbeidslivskriminalitet	9
4.1 Dagens samarbeid mot arbeidslivskriminalitet.....	9
4.2 Bruk av IKT-løsning i dagens samarbeid mot arbeidslivskriminalitet.....	11
4.3 Tilgang til prosjektmodul i Indicia.....	12
4.4 Praktiske utfordringer i samarbeidet mot arbeidslivskriminalitet	13
5. Gjeldende rett	15
5.1 Grunnloven, EMK og personvernforordningen	15
5.2 Personopplysningsloven § 12 a	16
5.3 Lovgivningen om taushetsplikt	16
5.3.1 Taushetsplikten etter forvaltningsloven.....	16
5.3.2 Forvaltningslovens regler om deling av taushetsbelagte opplysninger.....	17
5.3.3 De ulike organenes taushetsplikt og adgang til å dele taushetsbelagte opplysninger	20
6. Kort om tverretattlig samarbeid i Sverige	23
6.1 Svensk lov om informasjonsdeling ved samarbeid mot organisert kriminalitet	23
6.2 Kort om samarbeidet mot arbeidslivskriminalitet i Sverige.....	24
7. Hjemmelsgrunnlaget for forskriften.....	25
7.1 Behovet for regulering av informasjonsdeling og -behandling.....	25
7.2. Rettslige rammer for forskriften	26
8. Forskriftsforslaget – arbeidsgruppens vurderinger og forslag.....	29
8.1 Formålet med forskriften.....	29
8.2 Personvernregelverk ved behandling av opplysninger i samarbeidet mot arbeidslivskriminalitet.....	30
8.2.1 Bakgrunn – rettslige utgangspunkter	30

8.2.2 Arbeidsgruppens vurderinger og forslag.....	31
8.3 Adgang til deling av taushetsbelagte opplysninger	31
8.3.1 Rettslige utgangspunkter og hjemmelsgrunnlag	31
8.3.2 Arbeidsgruppens vurderinger og forslag.....	32
8.4 Behov for en plikt til å dele informasjon?.....	38
8.4.1 Innledning	38
8.4.2 Arbeidsgruppens vurderinger og anbefaling.....	39
8.5 Viderebehandling	40
8.5.1 Utgangspunktene etter personvernforordningen	40
8.5.2 Arbeidsgruppens vurderinger og forslag.....	40
8.6 Bruk av og tilgang til et felles IKT-system.....	40
8.7 Sammenstilling av opplysninger	42
8.7.1 Bakgrunn og rettslige utgangspunkter	42
8.7.2 Arbeidsgruppens vurderinger og forslag.....	43
8.8 Opplysninger som kan behandles etter forskriften	45
8.8.1 Rettslige utgangspunkter.....	45
8.8.2 Arbeidsgruppens vurderinger og forslag.....	45
8.9 Behandlingsansvar	47
8.9.1 Innledning	47
8.9.2 Arbeidsgruppens vurderinger og forslag.....	48
8.10 Informasjon til den registrerte	49
8.11 Den registrertes rettigheter – rett til innsyn, retting, sletting og begrensning av behandling.....	50
8.12 Sletting.....	51
8.13 Klage og tilsyn	52
8.14 Arkivering.....	53
8.14.1 Innledning	53
8.14.2 Arbeidsgruppens vurderinger og forslag.....	53
8.15 Informasjonssikkerhet og internkontroll	54
8.16 Ikrafttredelse.....	55
9 Behov for endringer i andre lover og forskrifter.....	55
10. Økonomiske og administrative konsekvenser	57
11. Forslag til forskrift.....	58

1. Hovedinnholdet i rapporten

Justis- og beredskapsdepartementet nedsatte 28. januar 2021 en arbeidsgruppe for å utarbeide forslag til forskrifter om informasjonsdeling og annen behandling av informasjon i tilknytning til det tverretatlige samarbeidet mot arbeidslivskriminalitet (a-krimssamarbeidet) og å vurdere behovet for en plikt for offentlige myndigheter til å gi informasjon for å bekjempe slik kriminalitet. Arbeidsgruppen legger med dette frem sitt forslag til forskrift om deling av taushetsbelagte opplysninger og behandling av personopplysninger og enkelte andre opplysninger med a-krimssamarbeidet. Forskriften er hjemlet i lov 10. februar 1967 om behandlingsmåten i forvaltningssaker (forvaltningsloven) § 13 g.

Forskriften skal sikre nødvendig adgang til deling og annen behandling av taushetsbelagte opplysninger for å oppnå et effektivt samarbeid ved forebygging og bekjempelse av arbeidslivskriminalitet, samt ivaretagelse av personvern.

Etter forslaget skal forskriften gi bestemte forvaltningsorganer som inngår i a-krimssamarbeidet, en tydelig og presis adgang til å dele med hverandre taushetsbelagte opplysninger etter forvaltningsloven. Delingen skal kunne skje for å utføre oppgaver knyttet til forebygging og bekjempelse av arbeidslivskriminalitet. Det foreslås ikke å fastsette noen plikt til å dele taushetsbelagte opplysninger.

Det foreslås videre å regulere adgangen til annen behandling av slike opplysninger. Denne behandlingen skal skje til samarbeidets formål og kan skje uavhengig av om opplysningene opprinnelig er samlet inn for et annet og uforenlig formål.

Forskriften foreslås ikke begrenset til å regulere samarbeid som skjer gjennom a-krimssentrene, hvor medarbeidere fra Arbeidstilsynet, Arbeids- og velferdsetaten (NAV), politiet og Skatteetaten er samlokalisert, men skal også gjelde for annet samarbeid mot arbeidslivskriminalitet.

Arbeidsgruppen foreslår også regulering av en felles samarbeidsplattform, med blant annet avklaring av ansvarsforhold, behandlingsansvar, sletting av opplysninger og arkivering mv. Det foreslås videre tiltak for å ivareta personvernet.

I tillegg foreslås det en endring i skatteforvaltningsforskriften § 3-3-1 annet ledd bokstav m, slik at delingsadgangen etter denne bestemmelsen gjelder generelt overfor alle organene som deltar i a-krimssamarbeidet.

2. Bakgrunn

2.1 Innledning

Arbeidslivet i Norge er i hovedsak preget av ordnede forhold, seriøse virksomheter og gode vilkår for arbeidstakere og andre som utfører arbeid. Arbeidslivskriminalitet er

imidlertid fortsatt et stort problem i deler av arbeidslivet, noe som kan få alvorlige konsekvenser for berørte arbeidstakere og andre som utfører arbeid, seriøse virksomheter og samfunnet forøvrig. Regjeringen la i 2015 frem en strategi for å styrke innsatsen mot arbeidslivskriminalitet, heretter omtalt som a-krimstrategien. Denne strategien er senere revidert og oppdatert annethvert år i dialog med partene i arbeidslivet, senest 8. februar 2021. I punkt 2.1 i den gjeldende strategien er arbeidslivskriminalitet omtalt som «handlinger som bryter med norske lover om lønns- og arbeidsforhold, trygder, skatter og avgifter, gjerne utført organisert, som utnytter arbeidstakere eller virker konkurranseskadende og undergraver samfunnsstrukturen». Videre nevnes en rekke typer lovbrudd som kjennetegner arbeidslivskriminalitet. Dette gjelder blant annet brudd på skatte- og avgiftsregelverket, trygdesvindel, grove regnskaps- og bokføringsovertrедelser, grove brudd på arbeidsmiljøloven og allmenngjøringsloven, korrupsjon, økonomisk utroskap, konkursrelaterte lovbrudd, hvitvasking, valutasmugling, ulovlig grensekryssende vareførsel, menneskehandel og tvangsarbeid.

Ifølge Økokrims trusselvurdering, som ble lagt fram i 2020, infiltrerer organiserte kriminelle i økende grad næringslivet for å maksimere økonomisk profitt. Flere virksomheter forsøker å unndra seg arbeidsgiveransvar, og flere kriminelle tilpasser seg kontroller og regelverk. Dette innebærer etter arbeidsgruppens vurdering at det har blitt enda mer krevende å bekjempe arbeidslivskriminaliteten.

Arbeidslivskriminalitet innebærer altså ofte brudd på flere ulike regelverk, som ofte forvaltes av ulike myndigheter. Samarbeid mellom myndighetene i form av deling og behandling av opplysninger og samordning av ressurser og virkemidler er derfor helt essensielt for å kartlegge og bekjempe alvorlige lovbrudd i arbeidslivet. På bakgrunn av dette er det etablert et omfattende og systematisk samarbeid på nasjonalt, regionalt og lokalt nivå for å bekjempe slik kriminalitet. Det er først og fremst Arbeidstilsynet, NAV, politiet og Skatteetaten som har inngått i dette samarbeidet. I perioden fra 2015 til 2017 ble det etablert syv a-krimsentre hvor medarbeidere fra disse etatene er samlokalisert. I tillegg har etatene etablert regionale og lokale samarbeid i geografiske områder som ikke dekkes av a-krimsentrene. Fremover vil også samarbeidet med Tolletaten bli forsterket, jf. tiltak 25 i gjeldende strategi mot arbeidslivskriminalitet.

Nasjonalt tverretatlig analyse- og etterretningscenter (NTAES) ble opprettet i 2016 som et tiltak fra regjeringen for å skjerpe politiets og kontrolletatens innsats mot økonomisk kriminalitet, blant annet arbeidslivskriminalitet. Senteret består av medarbeidere fra Skatteetaten, politiet, NAV, Arbeidstilsynet og Tolletaten, og det skal legge til rette for at etatene bedre kan utnytte den samlede analyse- og etterretningsinformasjonen de besitter.

2.2 Tidligere tiltak for å øke informasjonsdeling mellom offentlige myndigheter i a-krim samarbeidet

Riksrevisjonen la i 2016 frem rapporten Dokument 3:15 (2015-2016) *Riksrevisjonens undersøkelse av myndighetenes innsats mot arbeidsmiljøkriminalitet*. I rapporten ble det påpekt at informasjonsdeling er en viktig forutsetning for å få til et effektivt tverretattlig samarbeid mot arbeidsmiljøkriminalitet, og at det var behov for kompetanseheving og veiledning for å i størst mulig grad kunne dele informasjon innenfor gjeldende regelverk. Riksrevisjonen fremholdt i den sammenheng at det var nødvendig å vurdere om regelverket bygget på en hensiktsmessig avveining av hensynet til effektiv tverretattlig kriminalitetsbekjempelse og hensynene bak bestemmelsene om taushetsplikt.

Myndighetssamarbeid og økt adgang til informasjonsdeling mellom offentlige myndigheter er et av tiltakene i a-krimstrategien som det har vært jobbet konkret med siden 2015. De senere årene har det også blitt fokusert på annen behandling av opplysninger som skjer i forbindelse med delingen, som for eksempel sammenstilling og sletting.

Behovet for regelverksendringer har blitt vurdert i flere omganger, blant annet av en arbeidsgruppe bestående av representanter fra Finansdepartementet, Justis- og beredskapsdepartementet og Arbeids- og sosialdepartementet i 2018. Temaet informasjonsdeling er videre omtalt i a-krimstrategiene fra 2015, 2017, 2019 og 2021. Parallelt med dette har det også vært jobbet med kompetanseheving hos etatene knyttet til gjeldende regelverk, og det har blitt utarbeidet veiledere om regelverket og de mulighetene som allerede finnes for deling av informasjon. Nedenfor følger en kort gjennomgang av tiltakene som er gjort for å veilede offentlige myndigheter om gjeldende regelverk, og hvilke regelverksendringer som er gjort for å øke adgangen til informasjonsdeling.

I 2015 utarbeidet en arbeidsgruppe bestående av representanter fra Arbeidstilsynet, Skattedirektoratet, NAV, Toll- og avgiftsdirektoratet, Politidirektoratet, Kripos, Økokrim, Oslo politidistrikt, Romerike politidistrikt, Politihøgskolen, Oslo kommune og Finans Norge en nasjonal veileder for informasjonsdeling mellom kontrolletatene, politiet og private aktører for å bekjempe kriminalitet. Veilederen ble revidert i 2017.

20. desember 2018 ble personopplysningsloven § 12 a innført. Etter denne bestemmelsen kan offentlige myndigheter utveksle ikke taushetsbelagte personopplysninger når det er nødvendig for å forebygge, avdekke, forhindre eller sanksjonere arbeidslivskriminalitet. 1. oktober 2019 kom spesifikke delingsregler i lov 21. desember 2007 nr. 119 om toll og vareførsel (tolloven) og forskrift 23. november 2016 nr. 1360 til skatteforvaltningsloven (skatteforvaltningsforskriften) knyttet til samarbeidet mot arbeidslivskriminalitet. Etter tolloven § 12-1 annet ledd bokstav j og k og skatteforvaltningsforskriften § 3-3-1 annet ledd bokstav l og m kan taushetsbelagte opplysninger deles med offentlige myndigheter til bruk for medarbeidere som deltar i

samarbeidet ved NTAES og a-krimsentrene. Tolloven § 12-1 annet ledd bokstav l og skatteforvaltningsforskriften § 3-3-1 annet ledd bokstav n gir adgang til å dele taushetsbelagte opplysninger med offentlige myndigheter som kan ha bruk for dem i sitt arbeid med tilsyn etter arbeidsmiljølovgivningen. Se punkt 5.3.3 for nærmere omtale av disse reglene.

Forvaltningslovutvalget, som ble oppnevnt i oktober 2015, fikk i oppdrag å vurdere blant annet forvaltningslovens regler om taushetsplikt opp mot etatenes behov for informasjon fra andre myndigheter for å bekjempe kriminalitet. Utvalget kom med sin utredning i mars 2019 (NOU 2019: 5), og denne var på høring fra juni til desember 2019. I etterkant av høringen foreslo Justis- og beredskapsdepartementet en delvis oppfølging av utvalgets forslag om utvidet adgang til å dele taushetsbelagte opplysninger mellom forvaltningsorganer ved å ta inn regler om dette i gjeldende forvaltningslov. Et forslag til lovendringer ble fremmet i Prop. 166 L (2020–2021) Endringer i forvaltningsloven m.m. (utvidet adgang til informasjonsdeling) og vedtatt av Stortinget 14. juni 2021. Dette omtales nærmere i punkt 7.2.

Justis- og beredskapsdepartementet sendte i februar 2021 også på høring et utkast til veileder om taushetsplikt, opplysningsplikt og opplysningsrett i forvaltningen. Veilederen er tverrsektoriell og omtaler blant annet de reglene som gjelder for alle innenfor forvaltningen på dette området. Veiledningen er utarbeidet av professor, ph.d. Morten Holmboe på oppdrag fra og i samarbeid med Justis- og beredskapsdepartementet.

3. Arbeidsgruppen for utarbeidelse av forskrifter om informasjonsdeling og -behandling i a-krimssamarbeidet

3.1 Innledning

Bakgrunnen for nedsettingen av arbeidsgruppen er tiltak nr. 26 om styrket informasjonsdeling mellom offentlige myndigheter i den gjeldende a-krimstrategien. Det fremgår av tiltaket at arbeidsgruppen skal utarbeide forslag til forskrifter om informasjonsdeling og annen behandling av informasjonen i a-krimssamarbeidet. Arbeidsgruppen skal også vurdere behovet for en plikt for offentlige myndigheter til å gi informasjon for å bekjempe arbeidslivskriminalitet.

3.2 Arbeidsgruppens sammensetting

Arbeidsgruppen har bestått av følgende personer:

Departementsrådgiver Quyen Thi Thuy Nguyen, Justis- og beredskapsdepartementet (leder)

Seniorrådgiver Nina Helene Norby, Justis- og beredskapsdepartementet
Seniorrådgiver Line Granholt, Arbeids- og sosialdepartementet
Seniorrådgiver Ola Nyland, Arbeids- og sosialdepartementet
Seniorrådgiver Hanne Kristiansen, Arbeidstilsynet
Seniorrådgiver Katrine Waaktaar-Slokvik, Arbeids- og velferdsetaten
Politiinspektør Bård Johansen, Politidirektoratet
Seniorrådgiver Gunnvor Hovde, Politidirektoratet
Seniorskattejurist Ann-Cathrin Øien, Skatteetaten
Systemjurist/seniorskattejurist Jaime Espantaleón, Skattedirektoratet
Underdirektør Carsten Hagen, Tolldirektoratet
Seniorrådgiver Vibeke Golden, Tolldirektoratet

Lovrådgiverne Ole Knut Løstegaard og Jon Lunde i Lovavdelingen i Justis- og beredskapsdepartementet har bistått med råd, vurderinger og konkrete innspill og deltatt i mange av møtene.

3.3 Arbeidsgruppens mandat

I mandatet for arbeidsgruppen heter det følgende:

«Mandat – Arbeidsgruppe for utarbeidelse av forskrifter om informasjonsdeling og -behandling i a-krimssamarbeidet

Bakgrunn

Regjeringens strategi mot arbeidslivskriminalitet ble fremlagt i 2015, og den er senere revidert annethvert år. Som et ledd i oppfølgingen av strategien, er det etablert syv a-krimssentre, hvor politiet, Skatteetaten, Arbeidstilsynet og NAV er samlokalisert og samarbeider om bekjempelse av arbeidslivskriminalitet. En rekke andre myndigheter, blant annet Tolletaten, Mattilsynet, Det lokale eltilsyn, brannvesenet og Statens vegvesen deltar også i a-krimssamarbeidet.

En av utfordringene i a-krimssamarbeidet har vært mangel på klare hjemler for informasjonsdeling og -behandling. Det har i flere år vært arbeidet med regelverksendringer, blant annet endringer i personopplysningsloven, tolloven og skatteforvaltningsloven, for å tilrettelegge for bedre informasjonsdeling mellom etatene. Videre har et forslag til endringer i forvaltningsloven m.m. for å gi større adgang til informasjonsdeling vært på høring høsten 2020. I høringsnotatet er det lagt opp til å innta i forvaltningsloven en hjemmel for utvidet adgang til deling av taushetsbelagte opplysninger på bestemte vilkår. Det foreslås også en hjemmel til å fastsette forskrifter om deling og behandling av slike opplysninger innenfor særskilte områder, for eksempel a-krimssamarbeidet. Justis- og beredskapsdepartementet følger opp høringen med sikte på å fremme en lovproposisjon for Stortinget.

Parallelt med lovarbeidet nedsetter Justis- og beredskapsdepartementet en arbeidsgruppe som skal utarbeide forslag til forskrifter om informasjonsdeling og -behandling i a-krimssamarbeidet.

Enkelte organisasjoner og etater har i flere sammenhenger foreslått å utrede behovet for å innføre en informasjonsplikt i a-krimssamarbeidet etter den svenske modellen. Arbeidsgruppen skal også utrede dette behovet.»

Arbeidsgruppen har hatt følgende oppgaver:

- Utarbeide forslag til forskrift om informasjonsdeling og annen informasjonsbehandling i forbindelse med det tverretatlige samarbeidet mot arbeidslivskriminalitet. Her skulle det blant annet vurderes behov for, og eventuelt foreslås regulering av, følgende:
  - regulering av hvilke opplysninger som kan utveksles
  - behandling av opplysninger til samarbeidets formål, uavhengig av om personopplysningene opprinnelig er samlet inn for et annet og uforenlig formål
  - behandling av særlige kategorier av personopplysninger
  - regulering av felles samarbeidsplattform, blant annet avklaring av ansvarsforhold, behandlingsansvar, sletting av opplysninger, arkivering mv.
  - tiltak for å ivareta personvernet
- Utrede om det er behov for en plikt for etatene i a-krimssamarbeidet til å gi informasjon til hverandre for å forebygge og bekjempe denne typen kriminalitet, og eventuelt komme med forslag til regulering av en slik plikt
- Vurdere økonomiske og administrative konsekvenser av forslagene som fremsettes

Arbeidsgruppen skulle etter mandatet levere sin rapport med forslag til forskrifter til Justis- og beredskapsdepartementet innen 1. juni 2021. Fristen ble senere utsatt til 15. juni 2021.

3.4 Arbeidsgruppens arbeid

I arbeidet med utarbeidelse av et forslag til forskrift om deling og annen behandling av informasjon i a-krimssamarbeidet har arbeidsgruppen hatt 20 møter. På grunn av smittevernrestriksjoner har samtlige møter blitt holdt digitalt, men enkelte medarbeidere har vært til stede sammen. I det andre møtet holdt leder for a-krimssenteret i Oslo, Olav Nordheim, et innlegg om utfordringer knyttet til informasjonsbehandling i a-krimssentrene. I det sjette møtet holdt prosjektleder Tor Murvold fra Skatteetaten et innlegg om dagens IKT-system for a-krimssamarbeidet.

Arbeidsgruppen har for øvrig innhentet opplysninger fra det svenske justisdepartementet om deres regelverk av betydning for informasjonsdeling mellom

offentlige myndigheter ved samarbeid mot organisert kriminalitet og en vurdering fra Utlendingsdirektoratet (UDI) av deres behov for å utveksle informasjon i samarbeidet med andre myndigheter i saker om arbeidslivskriminalitet.

4. Samarbeidet mot arbeidslivskriminalitet

4.1 Dagens samarbeid mot arbeidslivskriminalitet

Som nevnt i punkt 2.1 har Arbeidstilsynet, NAV, Skatteetaten og politiet etablert et omfattende samarbeid om felles innsats mot arbeidslivskriminalitet, både på nasjonalt og lokalt nivå. Etatene har utviklet en styringsmodell for samarbeidet, tre overordnede brukermål som etatene skal rette innsatsen mot, og felles handlingsplaner. I tillegg er det etablert syv a-krimsentre. Disse sentrene ligger i Oslo, Tønsberg, Kristiansand, Stavanger, Bergen, Trondheim og Bodø. Som nevnt er det også etablert formelle a-krimssamarbeider utenfor a-krimsentrene flere steder i landet. Dette er i Innlandet fylke, deler av Viken fylke, Møre og Romsdal fylke og Troms og Finnmark fylke.

Gruppen som inngår i a-krimssamarbeidet, er nå utvidet med Tolletaten, jf. den gjeldende a-krimstrategien tiltak 25. Oppgaven med å forebygge og bekjempe arbeidslivskriminalitet fremgår uttrykkelig av nevnte strategitiltak og tildelingsbrev til de etatene som inngår i samarbeidet.

Innenfor a-krimssamarbeidet samarbeides det også med en rekke andre organer og myndigheter, blant annet Mattilsynet, Det lokale el-tilsynet (DLE), som er en del av det offentlige tilsynsapparatet for el-sikkerhet, Statens vegvesen, Fiskeridirektoratet, Kystvakten og UDI. I tillegg samarbeides det også med aktuelle etater i enkelte kommuner. Dette gjelder innenfor områdene plan og bygg, brannvesen, serverings- og skjenkeløyve og tilsynsmyndigheter for miljørettet helsevern.

Arbeidstilsynet, NAV, politiet og Skatteetaten har utviklet en felles modell for mål og resultatstyring i a-krimssamarbeidet. Innsatsen er innrettet for å oppnå følgende mål:

- Sentrale trusselaktører har fått sin kapasitet og intensjon betydelig redusert.
- Utenlandske arbeidstakere er satt i stand til å ivareta sine rettigheter og oppfylle sine plikter.
- Forbrukere og oppdragsgivere bidrar ikke til arbeidslivskriminalitet ved kjøp av varer og tjenester.

A-krimssamarbeidet, og da særlig i a-krimsentrene, har noe ulikt omfang og oppbygning, men er som hovedregel organisert i to operative grupper. Disse har fokus på henholdsvis kunnskapsbygging og kontroll.

Kunnskapsgruppen utarbeider kunnskapsprodukter som skal gi grunnlag for å kunne beslutte og prioritere innsats. For denne gruppen er følgende oppgaver sentrale:

- gjennom strukturert og metodisk innsats å få oversikt over utviklingstrekk, aktører og miljøer knyttet til lovbrudd, og måter å operere på
- utarbeide kunnskapsprodukter om sentrale trusselaktører og utenlandske arbeidstakere med vekt på sårbar arbeidskraft
- rapportere og anbefale korrigeringer av den tverretatlige a-kriminnsatsen i a-krimisenteret, på bakgrunn av læring fra og vurderinger av effekten av sentrenes innsats

Kontrollgruppen har som sin viktigste oppgave å gjennomføre en aktørrettet innsats på bakgrunn av prioriteringer fra lokal koordineringsgruppe. For kontrollgruppen er følgende oppgaver sentrale:

- benytte de virkemidler og sanksjoner som er mest effektive for å
  - redusere sentrale trusselaktørers intensjon og kapasitet
  - sette utenlandske arbeidstakere i stand til å ivareta sine rettigheter og plikter, med særlig vekt på de som er sårbare for å bli utnyttet, eller som har intensjon om å delta aktivt i kriminelle handlinger
- sørge for å være synlige og gi en opplevd oppdagelsesrisiko gjennom aktiv bruk av kontroller ute på arbeidsplasser og hos virksomheter
- bidra med å innhente informasjon om utviklingstrekk, aktører og miljøer knyttet til lovbrudd og måter å operere på, i henhold til en tverretattlig etterretningsprosess

Det er videre etablert en struktur for etatssamarbeidet på sentralt, regionalt og lokalt nivå. Denne er forankret i Det sentrale samarbeidsforum for etatslederne, hvor skattedirektøren, politidirektøren, tolldirektøren, direktøren for NAV, direktøren for Arbeidstilsynet, riksadvokaten og lederen for Økokrim deltar. Ledere på sentralt nivå fra Arbeidstilsynet, NAV, politiet, Skatteetaten, Tolletaten og Økokrim utgjør den nasjonale styringsgruppen for a-krimisamarbeidet og NTAES, jf. etatenes felles årsrapport for 2020 punkt 7.1.2. Det er også etablert styringsgrupper på lokalt nivå for de enkelte a-krimisentrene.

Som nevnt i punkt 2.1, ble NTAES opprettet i 2016 og består av medarbeidere fra Skatteetaten, politiet, NAV, Arbeidstilsynet og Tolletaten. Senteret er lokalisert ved Økokrim, og dets hovedoppgaver er å utarbeide nasjonale trussel- og risikovurderinger som grunnlag for strategiske beslutninger om tiltak innen økonomisk kriminalitet, blant annet arbeidslivskriminalitet, og å utarbeide etterretningsprodukter som gir grunnlag for innsats mot kriminalitet. I arbeidet med analyser og rapporter innhenter og mottar senteret personopplysninger fra de samarbeidende etatene. De endelige rapportene vil som hovedregel være anonymiserte og offentlige.

Behandlingen av opplysninger i NTAES reguleres av forskrift 20. september 2013 nr. 1097 om behandling av opplysninger i politiet og påtalemyndigheten (politiregisterforskriften) kapittel 59. Begrunnelsen for at politiregisterforskriften er gitt

anvendelse for behandling av opplysninger i NTAES, er at formålet med senterets virksomhet også er kriminalitetsbekjempelse, jf. kongelig resolusjon 22. juni 2018 nr. 952. For å kunne foreta gode analyser, er senteret gitt adgang til å behandle en rekke ulike opplysninger, jf. politiregisterforskriften §§ 59-4 og 59-5. Det er samtidig strenge begrensninger i adgangen til å utlevere opplysninger fra registeret for NTAES og til viderebruk til andre formål. Kun personer som gjør tjeneste ved NTAES, har tilgang til dette registeret.

4.2 Bruk av IKT-løsning i dagens samarbeid mot arbeidslivskriminalitet

*A-krim*samarbeidsløsning er en IKT-løsning for arbeidet med arbeidslivskriminalitet i a-krimsentrene. Hovedhensikten med løsningen er å ha en felles digital plattform hvor de samarbeidende etatene enkelt kan registrere, dele og gjenfinne informasjon knyttet til aktiviteten. Løsningen skal sikre en effektiv samhandling i forbindelse med kontroller av virksomheter. Det er også utviklet en web-løsning av samarbeidsløsningen; akrim.no.

Samarbeidsløsningen ble utviklet av Arbeidstilsynet, NAV, politiet og Skatteetaten og satt i drift i 2016. Den erstattet den papirbaserte behandlingen av informasjon som etatene benyttet tidligere.

Samarbeidsløsningen benyttes i dag av Arbeidstilsynet, NAV, politiet, Tolletaten og Skatteetaten. Politiet har kun lesetilgang i løsningen.

Skatteetaten har, etter oppdrag fra Justis- og beredskapsdepartementet og Finansdepartementet, fått ansvaret for å forvalte samarbeidsløsningen innenfor rammene som gis av styringsgruppen for NTAES og a-krim-samarbeidet. Skatteetaten er også drifts- og forvaltningsansvarlig på vegne av etatene, med driftsleverandøren Capgemini som underleverandør.

A-krim-samarbeidsløsning skal så langt som mulig understøtte etatenes innsats for å forebygge og bekjempe arbeidslivskriminalitet ved at den

- understøtter det tverretatlige samarbeidet for å forebygge og bekjempe arbeidslivskriminalitet i a-krimsentrene, mellom a-krimsentrene, og mellom a-krimsentrene og etatene
- sikrer effektive arbeidsprosesser med deling av opplysninger innenfor gjeldende regelverk
- er en plattform for planlegging og gjennomføring av aktiviteter i a-krimsentrene
- skaper notoritet i beslutninger og utfall av arbeidet
- er et hjelpemiddel i arbeidet med kunnskapsbygging og utarbeidelse av beslutningsgrunnlag for felles prioritering

Samarbeidsløsningen benyttes også til deling av innhentet informasjon med en eller flere av etatene som har tilgang til løsningen, i den grad det foreligger hjemmel til slik deling. Løsningen lagrer informasjon om hvem som deler hvilken informasjon med hvilken etat.

Etatene som inngår i a-krimsentrene, innhenter opplysninger ved gjennomføring av kontroller og registrerer opplysningene i samarbeidsløsningen. Informasjonsinnsamlingen utføres av etatenes medarbeidere i a-krimsentrene. Der det er aktuelt, oppretter etatene parallelt saker i sine egne IKT-systemer og overfører informasjon fra samarbeidsløsningen dit. Den overførte informasjonen vil da inngå i de respektive etatenes egen saksbehandling, som skjer i deres saksbehandlingssystemer. Resultater av saksbehandlingen og saksgangen dokumenteres i de forskjellige etatssystemene. Det tilbakeføres ingen informasjon om status og resultater fra etatens saksbehandlingssystemer til samarbeidsløsningen.

4.3 Tilgang til prosjektmodul i Indicia

Etter lov 28. mai 2010 nr. 16 om behandling av opplysninger i politiet og påtalemyndigheten (politiregisterloven) § 21 første ledd kan tjenestemenn i politiet og påtalemyndigheten gis tilgang (rett til direkte søk) til opplysninger i den utstrekning det er et tjenestemessig behov for tilgang, og det er til formål som omfattes av politiregisterloven. Etter politiregisterforskriften § 8-1 første ledd kan slik tilgang gis til ansatte i politiet, påtalemyndigheten, Politidirektoratet og Justis- og beredskapsdepartementet og personer som nevnt i § 1-3 nr. 1 og 2.

Politiregisterforskriften § 1-3 nr. 1 utvider lovens virkeområde som angitt i politiregisterloven § 3 til også å gjelde for «personer som gjør tjeneste ved politiet og påtalemyndigheten uten å være tilsatt». Dette åpner for at ansatte i andre organer kan gis tilgang til politiets registre. Det er et vilkår at tjenesteutførelsen er underlagt politiets ledelse og instruksjonsmyndighet, og at eksternt ansattes behandling av opplysninger er underlagt bestemmelsene i politiregisterloven og tilhørende forskrift, også bestemmelser om taushetsplikt og vilkårene for registrering av opplysninger. Videre må det foreligge et tjenestemessig behov, det vil si at man har behov for tilgang til opplysninger for å utføre arbeidsoppgaver for politiet som har politimessige formål. I tillegg er det i kongelig resolusjon 20. september 2013 nr. 1097 punkt 7.3.2 forutsatt at de eksternt ansatte oppholder seg i politiets lokaler når de gis slik tilgang.

Styringsgruppen for NTAES og a-krimssamarbeidet har besluttet at prosjektmodulen i Indicia skal tas i bruk. Indicia er politiets system for kriminaletterretning. Systemet har ulike moduler, blant annet et etterretningsregister og en prosjektmodul. Prosjektmodulen kan brukes til å organisere aktiviteter og informasjon knyttet til en sak eller en større oppgave. Tilgangen til prosjektmodulen innebærer ikke full tilgang

til opplysninger i etterretningsregisteret i Indicia, men kun til begrensede opplysninger i dette registeret.

Formålet med å gi eksternt ansatte en slik tilgang er å styrke kvaliteten og omfanget i politiets etterretning om arbeidslivskriminalitet. Gevinsten for de samarbeidende etatene er at politiet innenfor gjeldende regelverk i økende grad kan utlevere informasjon og etterretningsprodukter som er relevante kunnskapsgrunnlag for de samarbeidende etatene. Eksternt ansatte har ikke hjemmel til å beslutte utlevering av informasjon eller produkter fra Indicia til sine respektive etater eller til andre. Oppstart av bruk av prosjektmodulen i Indicia er planlagt til 1. oktober 2021.

Arbeidsgruppen foreslår ikke å regulere i den nye forskriften behandlingen som skjer i Indicia, da denne behandlingen vil være regulert av politiregisterloven og politiregisterforskriften.

4.4 Praktiske utfordringer i samarbeidet mot arbeidslivskriminalitet

Et effektivt samarbeid mot arbeidslivskriminalitet forutsetter at etatene kan dele, lagre og sammenstille opplysninger i stor grad. Både regler om taushetsplikt og personopplysningsregelverket kan begrense offentlige myndigheters adgang til å dele opplysninger med hverandre og til å behandle disse videre. Etatene i a-krim-samarbeidet er til dels underlagt ulike regelverk når det gjelder deling av opplysninger. Skatteetaten, Tolletaten og politiet har egne bestemmelser om taushetsplikt adgang til utlevering av taushetsbelagte opplysninger i sin særlovgivning, mens Arbeidstilsynets adgang til å utlevere opplysninger følger reglene i forvaltningsloven. For NAV gjelder forvaltningsloven med visse tilpasninger. Den enkelte medarbeider må derfor i hvert enkelt tilfelle foreta en vurdering av om opplysninger kan deles, hvem opplysningene kan deles med, og om det er nødvendig å utlevere opplysningene.

Det har over lengre tid vært arbeidet med å gi etatene en videre adgang til å dele og behandle informasjon i a-krim-samarbeidet, og med kompetanseheving og veiledning om gjeldende regelverk, se punkt 2.2. De begrensede mulighetene til å dele, sammenstille og lagre informasjon trekkes imidlertid fortsatt frem av etatene som en sentral utfordring for a-krim-samarbeidet, spesielt i arbeidet med kunnskapsbygging. Dette vanskeliggjør både samarbeidet og gjennomføring av konkrete aktiviteter, og er derfor et hinder for måloppnåelsen på a-krimområdet.

Arbeidet i a-krim-sentrene er som nevnt i punkt 4.1 organisert i to operative grupper, kunnskapsgruppen og kontrollgruppen. Kunnskapsgruppen har som oppgave å utarbeide kunnskapsprodukter, som fungerer som beslutningsstøtte for ledere i etatene som skal iverksette tiltak.

Arbeidet i kunnskapsgruppen innebærer å sammenstille informasjon fra de ulike etatene, som tips, registeropplysninger og opplysninger som etatene innhenter gjennom tverretatlige kontroller. Sammenstillingen danner grunnlaget for videre kartlegging og analyse med sikte på å få kunnskap om miljøer og nettverk. Beslutningsgrunnlaget som utarbeides, sikrer en effektiv utvelgelse av objekter og hvilke tiltak som skal gjennomføres i videre oppfølging. I arbeidet har medarbeiderne i a-krimssamarbeidet også behov for å få en helhetlig oversikt over en virksomhets eller et nettverks aktivitet, slik at det kan tas stilling til hvilke lovregler som er overtrådt, og hvilke etaters regelverk som er best egnet for arbeidet med å følge opp lovbruddet. Med dagens regelverk må den enkelte medarbeider foreta en konkret vurdering når det gjelder hvilke opplysninger som kan deles, og med hvilke av de andre etatene. I a-krimssentrene oppstår i praksis ofte situasjoner hvor medarbeiderne fra en etat kan gi konkrete opplysninger til medarbeiderne fra en annen etat, mens det samme delingsgrunnlaget ikke kan brukes til å dele med medarbeiderne fra de øvrige etatene.

I november 2019 ble det i fellesnotatet *Notat – forslag om en samlet utredning av reglene om taushetsplikt og behandlingsgrunnlag i det tverretatlige a-krimssamarbeidet* fra Arbeidstilsynet, NAV, politiet og Skatteetaten, rettet til Arbeids- og sosialdepartementet, pekt på utfordringer med manglende felles reguleringer når det gjelder å

- sammenstille personopplysninger fra de ulike etatene i egne elektroniske oversikter, som en tipsoversikt
- sammenstille personopplysninger og annen informasjon fra de ulike etatene i etterretningsrapporter
- registrere personopplysninger i en felles IKT-plattform.

Etatene pekte i notatet på at disse manglene har betydning for kvaliteten på kunnskapsproduksjonen ved a-krimssentrene, og at de fører til en ineffektiv arbeidsform og hemmer en treffsikker bekjempelse av arbeidslivskriminalitet. Det fremgår også at et bredere hjemmelsgrunnlag oppleves som en forutsetning for å kunne utvikle egnede IKT-systemer, som igjen er avgjørende for at a-krimssentrene skal bli tilstrekkelig effektive og utnytte merverdien ved å arbeide tverretatlig.

I den felles årsrapporten for etatenes innsats mot arbeidslivskriminalitet i 2020 viser a-krimssentrene til at manglende støtte i regelverket for deling, sammenstilling og lagring av informasjon, med påfølgende manglende systemstøtte, er den største utfordringen for å kunne utføre arbeidet effektivt og mer treffsikkert. Dette medfører blant annet tunge og uhensiktsmessige arbeidsprosesser, og at altfor mye tid brukes på å vurdere om noe kan deles eller lagres.

Ulik tilgang på informasjon gjør at etatene får et ulikt bilde av aktuelle miljøer og nettverk. Dette svekker grunnlaget for å gjøre gode prioriteringer når det gjelder utvelgelse av objekter og iverksettelse av nødvendige tiltak. Konsekvensen av dette er at muligheten til å oppnå de fastsatte målene for a-krimssamarbeidet, og da særlig mål

som er rettet mot sentrale trusselaktører, svekkes. Merverdien ved å arbeide tverretattlig utnyttes dermed ikke fullt ut.

Etatene har i felleskap vurdert at det er usikkert om dagens hjemler gir adgang til å sammenstille personopplysninger i felles tverretattlige oversikter i dagens IKT-plattform eller andre steder. Som følge av usikkerheten rundt hjemmelsgrunnlaget for deling, sammenstilling og lagring, lagres slik informasjon inntil videre hos den enkelte etat.

5. Gjeldende rett

5.1 Grunnloven, EMK og personvernforordningen

Forvaltningsorganers adgang til deling av taushetsbelagte personopplysninger begrenses av retten til privatliv etter Grunnloven § 102 og Den europeiske menneskerettskonvensjon (EMK) artikkel 8. Utlevering av personopplysninger vil kunne utgjøre et inngrep i retten til privatliv etter Grunnloven § 102 første ledd første punktum og EMK artikkel 8 nr. 1. Når det gjelder offentlige myndigheters behandling av personopplysninger, har Den europeiske menneskerettsdomstolen (EMD) lagt til grunn en lav terskel for hva som vil utgjøre et inngrep. Offentlige myndigheters lagring av personopplysninger som knytter seg til privatlivet i bestemmelsens forstand, utgjør et inngrep i retten til privatliv etter EMK artikkel 8 nr. 1, se *Amann mot Sveits*, saksnr. 27798/95, 16. februar 2000 avsnitt 65 og *S. og Marper mot Storbritannia*, saksnr. 30562/04 og 30566/04, 4. desember 2008 avsnitt 67.

Delingsadgangen begrenses videre av reglene om behandling av personopplysninger i forordning (EU) 2016/679 (personvernforordningen), som gjelder som norsk lov, jf. lov 15. juni 2018 nr. 38 om behandling av personopplysninger (personopplysningsloven) § 1. Etter personvernforordningen artikkel 6 nr. 1 er behandling av personopplysninger bare lovlig når behandlingen kan forankres i ett eller flere av behandlingsgrunnlagene angitt i bokstav a til f. Typisk aktuelle behandlingsgrunnlag for offentlige myndigheter er bokstav c, som åpner for behandling som er nødvendig for å oppfylle en rettslig forpliktelse, og bokstav e, som åpner for behandling for å utføre en oppgave i allmennhetens interesse eller utøve offentlig myndighet.

Disse behandlingsgrunnlagene kan ikke anvendes alene; det er nødvendig med et supplerende rettsgrunnlag. Etter personvernforordningen artikkel 6 nr. 3 skal «[g]runnlaget for behandlingen» nevnt i nr. 1 bokstav c og e «fastsettes» i unionsretten eller nasjonal rett.

Arbeidsgruppen viser for øvrig til omtalen i Prop. 166 L (2020-2021) punkt 3.7 for en nærmere redegjørelse for de rettslige rammene for utlevering av personopplysninger.

5.2 Personopplysningsloven § 12 a

Personopplysningsloven § 12 a åpner for at offentlige myndigheter kan utlevere personopplysninger som ikke er taushetsbelagte til hverandre, når det er nødvendig for å forebygge, avdekke, forhindre eller sanksjonere arbeidslivskriminalitet.

Bestemmelsen er ment å speile alt arbeidet som gjøres mot arbeidslivskriminalitet, også der det kun er aktuelt å forfølge saken med administrative sanksjoner, og dekker utlevering i alle ledd i saksbehandlingen hos aktørene som omfattes, jf. merknaden til bestemmelsen i Prop. 115 L (2017–2018) side 29-30. Bestemmelsen gjelder ikke der noe annet er bestemt i eller i medhold av lov, og den gir ikke adgang til utlevering av personopplysninger som nevnt i personvernforordningen artikkel 9, eller opplysninger som er omfattet av lovbestemt taushetsplikt.

Bestemmelsen gir både supplerende rettsgrunnlag for utlevering i de tilfellene som omfattes av bestemmelsen, jf. forordningen artikkel 6 nr. 1 bokstav e, jf. nr. 3, og grunnlag for viderebehandling for uforenlige formål i tilfeller der utleveringen ellers ville stride mot prinsippet om formålsbegrensning og derfor være forbudt, jf. artikkel 5 nr. 1 bokstav b og artikkel 6 nr. 4. I tilfeller hvor utleveringen ikke er uforenlig med de opprinnelige innsamlingsformålene, sperrer ikke prinsippet om formålsbegrensning for utlevering, og bestemmelsen får i disse tilfellene ingen selvstendig funksjon som unntak fra artikkel 5 nr. 1 bokstav b.

5.3 Lovgivningen om taushetsplikt

5.3.1 Taushetsplikten etter forvaltningsloven

Etter forvaltningsloven § 13 første ledd nr. 1 har enhver som utfører tjeneste eller arbeid for et forvaltningsorgan, taushetsplikt om det de i forbindelse med tjenesten får vite om «noens personlige forhold», og etter nr. 2 gjelder det samme for opplysninger om «tekniske innretninger og framgangsmåter samt drifts- eller forretningsforhold som det vil være av konkurransemessig betydning å hemmeligholde». Taushetsplikten gjelder også etter at vedkommende har avsluttet tjenesten eller arbeidet. Opplysninger underlagt taushetsplikt kan ikke utnyttes i egen virksomhet eller i tjeneste eller arbeid for andre, jf. § 13 tredje ledd.

Taushetsplikten for opplysninger om «personlige forhold» i § 13 første ledd nr. 1 omfatter bare opplysninger om fysiske personer. Det må dreie seg om opplysninger som det med god grunn er vanlig å ønske å holde for seg selv. Dette kan dreie seg om opplysninger som gjelder en persons egenskaper eller utførte handlinger som er egnet til å karakterisere en person. At en opplysning er regnet som en personopplysning etter personopplysningsloven, medfører ikke at den også må regnes som en opplysning om et «personlig forhold» etter forvaltningsloven § 13 første ledd.

I § 13 annet ledd første punktum listes det opp en rekke opplysninger om enkeltpersoner som ikke regnes som «personlige forhold». Listen er ikke uttømmende, og bestemmelsen skal ikke forstås slik at opplysninger som ikke nevnes der, er omfattet av taushetsplikten. Derimot er det klare utgangspunktet at opplysninger som etter sin art ikke er mer sensitive enn de som er nevnt i bestemmelsen, heller ikke er å regne som «personlige forhold». Dette vil for eksempel gjelde telefonnumre, med unntak av hemmelige numre og lignende.

Typiske eksempler på opplysninger som omfattes av taushetsplikten, er opplysninger om fysisk og psykisk helse, seksuell legning, følelsesliv og personlig karakter og politisk eller religiøs overbevisning. Opplysninger om kriminelle handlinger og lovbrudd har tradisjonelt blitt ansett som «personlige forhold», men dette må i dag bero på en nærmere vurdering, blant annet av om lovbruddet har skjedd i privat sammenheng, i forbindelse med næringsvirksomhet eller under utøvelse av offentlig virksomhet eller andre stillinger som krever særlig tillit. Dersom opplysningene gjelder mistanke om lovbrudd, vil det typisk gjelde taushetsplikt.

Det må vurderes konkret om en opplysning angår et «personlig forhold», og det kan ofte oppstå tvilstilfeller. I vurderingen må det blant annet legges vekt på om opplysningen, alene eller sammen med andre tilgjengelige opplysninger, kan skade eller utlevere en person, om den er gitt i fortrolighet, og om utlevering kan skade tilliten til forvaltningen. Det må også legges en viss vekt på allmennhetens interesse i opplysningen.

Taushetsplikten for opplysninger om «drifts- eller forretningsforhold» i § 13 nr. 2 vil først og fremst omfatte opplysninger som direkte er knyttet til utøving av næringsvirksomhet, slik som opplysninger om produksjonsmetoder, planlagte produkter, kontraktvilkår, markedsføringsstrategier, analyser og prognoser som er knyttet til virksomheten. Den sentrale avgrensningen av taushetsplikten ligger her i vilkåret om at det må være av «konkurransmessig betydning» for virksomheten å hemmeligholde opplysningene. For at opplysningene skal være taushetsbelagte, må det kunne føre til et økonomisk tap eller redusert gevinst for virksomheten dersom de blir kjent. Taushetsplikten kan også gjelde andre typer opplysninger enn de nevnte, men det skal da generelt nok så mye til.

Det avgjørende er uansett om opplysningene etter sin art kan ha en slik skadevirkning dersom de kommer ut, ikke om den konkrete mottakeren kan ha nytte av dem. Dette må avgjøres ut fra en konkret vurdering.

5.3.2 Forvaltningslovens regler om deling av taushetsbelagte opplysninger

Taushetsplikten etter forvaltningsloven § 13 første ledd er til hinder for at taushetsbelagte opplysninger gjøres kjent for «andre», noe som dermed også regulerer

deling av opplysninger innenfor forvaltningen. Opplysningene kan bare deles med personer i eget organ eller med andre forvaltningsorganer når det er gitt adgang til det i lov eller forskrift med hjemmel i lov. Forvaltningsloven §§ 13 a og 13 b inneholder en rekke bestemmelser som kan gi grunnlag for slik informasjonsdeling. Bestemmelsene gir en adgang, men i utgangspunktet ingen plikt, til å videreformidle opplysninger.

Bestemmelsene i forvaltningsloven § 13 a nr. 1 til 4 begrenser taushetsplikten i bestemte situasjoner som har til felles at det ikke anses å være behov for beskyttelse av de interessene taushetsplikten skal ivareta. Langt på vei dekker paragrafen situasjoner der opplysningene ikke lenger vil anses taushetsbelagte. § 13 a nr. 1 omfatter tilfeller der opplysninger gjøres kjent for dem som de direkte gjelder, eller der den som har krav på taushet, samtykker til deling, mens nr. 2 gjelder tilfeller der behovet for beskyttelse må anses ivaretatt ved at opplysningene gis i statistisk form eller ved at individualiserende kjennetegn utelates på annen måte. I de sistnevnte tilfellene gjelder det egentlig ingen taushetsplikt. Videre følger det av nr. 3 at opplysningene kan brukes når ingen berettiget interesse tilsier at de holdes hemmelig, for eksempel når de er alminnelig kjent eller alminnelig tilgjengelige. Etter nr. 4 kan opplysninger om at en navngitt domfelt eller bøtelagt er benådet eller ikke, og hvilke reaksjoner personen eventuelt blir benådet til, gis ut.

Bestemmelsene i forvaltningsloven § 13 b første ledd gir adgang til å dele taushetsbelagte opplysninger i situasjoner der private eller offentlige interesser tilsier det. Flere av hjemlene her skal tilrettelegge for nødvendig deling av informasjon mellom ulike deler av forvaltningen, og samlet gir disse bestemmelsene i dag en forholdsvis vid adgang til deling av taushetsbelagte opplysninger mellom forvaltningsorganer.

Etter § 13 b første ledd nr. 1 kan taushetsbelagte opplysninger gjøres kjent for sakens parter og deres representanter. § 13 annet ledd regulerer nærmere i hvilken grad en part kan bruke slike opplysninger.

Det følger av § 13 b første ledd nr. 2 at taushetsbelagte opplysninger kan brukes «for å oppnå det formål de er gitt eller innhentet for», og det er presisert at de blant annet kan brukes «i forbindelse med saksforberedelse, avgjørelse, gjennomføring av avgjørelsen, oppfølging og kontroll». Loven oppstiller ingen begrensninger med hensyn til hvem som kan gjøres kjent med opplysningene, slik at de også kan formildes til personer i andre forvaltningsorganer og i prinsippet også til andre. Vilkåret om at opplysningene må brukes for å oppnå det formålet de er gitt eller innhentet for, fører likevel til at bestemmelsen først og fremst er aktuell for informasjonsdeling under de forskjellige trinnene av behandlingen eller oppfølgingen av den saken opplysningene er innhentet i forbindelse med.

Etter § 13 b første ledd nr. 3 kan opplysninger gjøres tilgjengelig for andre tjenestemenn «innen organet eller etaten» i den utstrekning som trengs for en

«hensiktsmessig arbeids- og arkivordning, bl.a. til bruk ved vegledning i andre saker». Etatsbegrepet har ingen klar definisjon, men blir brukt som en samlebetegnelse på ulike organer innen samme gren av forvaltningen. For informasjonsdeling innenfor etaten stilles det ikke andre krav enn at delingen må skje innenfor rammene av det som trengs for en hensiktsmessig arbeids- og arkivordning. Dette gir en forholdsvis vid adgang til å dele informasjon, men bestemmelsen kan ikke brukes til å formidle opplysninger til organer som ikke tilhører samme etat som avgiverorganet.

§ 13 b første ledd nr. 4 åpner for at opplysninger brukes til «statistisk bearbeiding, utrednings- og planleggingsoppgaver, eller i forbindelse med revisjon eller annen form for kontroll med forvaltningen». Heller ikke denne bestemmelsen er knyttet til bestemte mottakere, slik at opplysningene kan deles med andre forvaltningsorganer som skal bruke disse til statistikk eller utrednings- og planleggingsoppgaver, eller som skal stå for revisjon eller kontroll med avgiverorganet.

Etter § 13 b første ledd nr. 5 kan et organ gi «andre forvaltningsorganer opplysninger om en persons forbindelse med organet og om avgjørelser som er truffet og ellers slike opplysninger som det er nødvendig å gi for å fremme avgiverorganets oppgaver etter lov, instruks eller oppnevningssgrunnlag». Unntaket er ikke begrenset til organer i etaten, og det omfatter dermed en videre mottakergruppe enn bestemmelsen i nr. 3. Bestemmelsen i nr. 5 gir tre alternative muligheter for deling: Det kan dreie seg om opplysninger om «en persons forbindelse med organet», om «avgjørelser som er truffet», eller om opplysninger som det er nødvendig å gi for å fremme avgiverorganets oppgaver. Bestemmelsen kan derimot ikke brukes til å gi opplysninger kun for å fremme mottakerorganets oppgaver.

Bestemmelsen i § 13 b første ledd nr. 6 gir et forvaltningsorgan adgang til å anmelde eller gi opplysninger om lovbrudd til påtalemyndigheten eller kontrollmyndigheter. Kontrollmyndigheter er særlige forvaltningsorganer som håndhever spesiell lovgivning, jf. Ot.prp. nr. 3 (1976-77) side 35. Det er et vilkår etter bestemmelsen at formidlingen «finnes ønskelig av allmenne omsyn eller forfølgning av lovbruddet har naturlig sammenheng med avgiverorganets oppgaver».

I § 13 b første ledd nr. 7 og nr. 8 er det fastsatt særlige regler for deling av informasjon til henholdsvis andre forvaltningsorganer som forutsatt i oppgaveregisterloven, og til forvaltningsorganer i en annen EØS-stat som forutsatt i tjenesteloven.

Det følger av forvaltningsloven § 13 f første ledd at med mindre noe annet er bestemt i eller i medhold av lov, gjelder §§ 13 til 13 e som utfyllende regler når noen som utfører tjeneste eller arbeid for et forvaltningsorgan er pålagt taushetsplikt i annen lov, forskrift eller instruks av hensyn til private interesser. De omtalte reglene om informasjonsdeling vil dermed supplere bestemmelser om forvaltningsrettslig taushetsplikt i annen lovgivning, med mindre noe annet følger av den loven som

etablerer taushetsplikten. Det er også antatt at forvaltningslovens regler vil gjelde som utfyllende regler når det handler om taushetsplikt til vern av offentlige interesser.

5.3.3 De ulike organenes taushetsplikt og adgang til å dele taushetsbelagte opplysninger

Reglene om taushetsplikt og personopplysningsregelverket kan begrense offentlige myndigheters adgang til å dele informasjon med hverandre og til å behandle denne videre. De respektive etatenes regler om taushetsplikt er formulert forskjellig, og reglene gir ulik adgang til å dele opplysninger med de øvrige etatene i samarbeidet.

Arbeidstilsynets taushetsplikt er regulert av forvaltningsloven. Se ovenfor om adgangen til å bruke taushetsbelagte opplysninger etter forvaltningsloven § 13 b første ledd nr. 5 og 6, som er særlig aktuelle for *Arbeidstilsynet*.

Lov 17. juni 2005 nr. 62 om arbeidsmiljø, arbeidstid og stillingsvern mv.

(arbeidsmiljøloven) § 18-2 inneholder en særregel om *Arbeidstilsynets* taushetsplikt ved beskyttelse av kilder. Etter § 18-2 første ledd plikter enhver som utfører arbeid eller tjeneste for *Arbeidstilsynet*, å hindre at andre får kjennskap til melderens navn eller andre identifiserende opplysninger om melderens navn når *Arbeidstilsynet* får melding om forhold som er i strid med arbeidsmiljøloven. Det følger av annet ledd at forvaltningsloven §§ 13 til 13 e og 13 g ellers gjelder tilsvarende. *Arbeidstilsynet* kan dermed dele opplysninger også om melderens navn med andre forvaltningsorganer når det har grunnlag i forvaltningsloven §§ 13 til 13 e eller forskrift gitt med hjemmel i § 13 g.

For *NAV* følger det av lov 16. juni 2006 nr. 20 om arbeids- og velferdsforvaltningen (*NAV-loven*) § 7 første ledd at enhver som yter tjeneste for *NAV* har taushetsplikt etter forvaltningsloven §§ 13 til 13 e og 13 g. Taushetsplikten etter *NAV-loven* omfatter flere opplysninger enn etter forvaltningsloven, jf. bestemmelsens første ledd annet punktum. Etter forvaltningsloven § 13 b første ledd nr. 5 kan *NAV* gi andre forvaltningsorganer opplysninger om en persons forbindelse med organet, om avgjørelser som er truffet, og ellers slike opplysninger som det er nødvendig å gi for å fremme avgiverorganets oppgaver. Videre kan *NAV* etter bestemmelsen i *NAV-loven* § 7 tredje ledd gi opplysninger til andre forvaltningsorganer etter forvaltningsloven § 13 b første ledd nr. 6 når det er nødvendig for å fremme *NAV*s oppgaver eller for å hindre at noen urettmessig får utbetalt offentlige midler eller unndrar midler fra innbetaling til det offentlige.

For *Skatteetaten* fastsetter skatteforvaltningsloven § 3-1 første ledd første punktum at enhver som «har eller har hatt verv, stilling eller oppdrag knyttet til skattemyndighetene, skal hindre at uvedkommende får adgang eller kjennskap til det vedkommende i sitt arbeid har fått vite om noens formues- eller inntektsforhold eller andre økonomiske, bedriftsmessige eller personlige forhold».

Etter annet ledd omfatter taushetsplikten likevel ikke henholdsvis innholdet i skattelister som etter § 9-7 skal legges ut til alminnelig ettersyn, eller senere endringer i disse (bokstav a), opplysninger om at en næringsdrivende er eller ikke er registrert i Merverdiavgiftsregisteret, etter forenklet registreringsordning for merverdiavgift eller i medhold av særavgiftsloven (bokstav b) eller registreringspliktig statsstøtte etter lov 27. november 1992 nr. 117 om offentlig støtte § 2 a (bokstav c).

Det følger av skatteforvaltningsloven § 3-3 første og annet ledd at taushetsplikten ikke er til hinder for at opplysninger utleveres til andre offentlige myndigheter dersom dette er nødvendig for å utføre mottakerorganets oppgaver etter lov, eller for å hindre at virksomhet blir utøvd på en uforsvarlig måte. Det er et krav om at utleveringen ikke må være uforholdsmessig. Forholdsmessighetsvurderingen foretas etter kriteriene i skatteforvaltningsforskriften § 3-3-1 første ledd. Det følger av skatteforvaltningsforskriften § 3-3-1 annet ledd bokstav l og m at opplysninger «uansett» kan utleveres til offentlige myndigheter til bruk for medarbeidere som deltar i et tverretattlig samarbeid ved NTAES eller ved et a-krimcenter for å forebygge, avdekke, forhindre eller sanksjonere arbeidslivskriminalitet. Etter bokstav m er taushetsplikten heller ikke til hinder for at saksopplysninger overleveres til deltakende etater for videre oppfølging. Det følger videre av § 3-3-1 annet ledd bokstav n at skattemyndighetene også kan dele taushetsbelagte opplysninger med offentlige myndigheter som kan ha bruk for dem i sitt arbeid med tilsyn etter arbeidsmiljølovgivningen, noe som typisk vil være Arbeidstilsynet.

Innkrevingsmyndighetene i Skatteetaten består av skattekontoret, Innkrevingscentralen for bidrag og tilbakebetalingskrav (NAV Innkreving) og Statens innkrevingsentral (SI). Disse utøver henholdsvis myndighet etter lov 17. juni 2005 nr. 67 om betaling og innkreving av skatte- og avgiftskrav (skattebetalingsloven), lov 29. april 2005 nr. 20 om innkreving av underholdsbidrag mv. (bidragsinnkrevingsloven) og lov 11. januar 2013 nr. 3 om Statens innkrevingsentral (SI-loven).

NAV Innkreving utøver myndighet etter bidragsinnkrevingsloven og er underlagt taushetspliktreglene i NAV-loven § 7.

SI er underlagt taushetspliktsreglene i forvaltningsloven når den utøver myndighet etter SI-loven.

Organer som utøver myndighet etter skattebetalingsloven, er i hovedsak underlagt taushetspliktreglene i skatteforvaltningsloven, jf. skattebetalingsloven § 3-2. Det legges dermed til grunn at delingsadgangen er den samme som gjelder for skattemyndighetene, jf. skatteforvaltningsloven § 3-3. For opplysninger som innhentes i forbindelse med innkreving av andre krav enn skatte- og avgiftskrav, eller i tilknytning til krav der grunnlaget fastsettes etter skattebetalingsloven, gjelder imidlertid taushetspliktsreglene i forvaltningsloven.

Når skattekontoret, SI og NAV Innkreving utøver særnamskompetanse, for eksempel ved avholdelse av utleggsforretninger, gjelder taushetsplikten etter lov 13. august 2015 nr. 5 om domstolene (domstoloven) § 63 a, jf. lov 26. juni 1992 nr. 86 om tvangsfullbyrdelse (tvangsfullbyrdelsesloven) § 2-6. Domstoloven § 63 a gir forvaltningslovens bestemmelser om taushetsplikt tilsvarende anvendelse.

Tolletatens taushetsplikt følger av tolloven § 12-1 første ledd første punktum, hvor det heter at «Enhver som har eller har hatt verv, stilling eller oppdrag knyttet til tollforvaltningen, skal hindre at uvedkommende får adgang eller kjennskap til det vedkommende i sitt arbeid har fått vite om noens formues- eller inntektsforhold eller andre økonomiske, bedriftsmessige eller personlige forhold.»

Etter § 12-1 første ledd annet punktum er taushetsplikten «ikke til hinder for at opplysningene i en sak gjøres kjent for sakens parter eller deres representanter». Etter annet ledd bokstav j og k kan Tolletaten, på samme måte som skattemyndighetene, utlevere opplysninger til offentlige myndigheter til bruk for medarbeidere som deltar i samarbeidet ved henholdsvis NTAES (bokstav j) eller ved et a-krimcenter (bokstav k) for å forebygge, avdekke, forhindre eller sanksjonere arbeidslivskriminalitet. Etter bokstav k er taushetsplikten heller ikke til hinder for at saksopplysninger overleveres til deltakende etater for videre oppfølging. Det følger videre av annet ledd bokstav l at taushetsplikten ikke hindrer at Tolletaten også kan dele opplysninger med offentlige myndigheter som kan ha bruk for dem i sitt arbeid med tilsyn etter arbeidsmiljølovgivningen.

For *politiet* gjelder ulike regler om taushetsplikt alt etter hvilke oppgaver som utføres. For behandling av opplysninger til politiets forvaltningsgjøremål, eksempelvis våpenforvaltning og utstedelse av pass, gjelder forvaltningsloven §§ 13 til 13 f med de tilleggene og begrensningene som følger av lov 4. august 1995 nr. 53 om politiet (politiloven) § 24, jf. § 24 første ledd annet punktum.

Ved behandling av opplysninger til politimessige formål som kriminalitetsbekjempelse, gjelder politiregisterloven. Politiet har etter politiregisterlovgivningen forholdsvis vide hjemler for utlevering til andre offentlige etater, både i politiets egen interesse og i mottakerens interesse. Etter politiregisterloven § 30 første ledd kan det utleveres opplysninger til andre offentlige organer i deres interesse dersom dette er nødvendig for å fremme mottakerorganets oppgaver etter lov, eller for å hindre at virksomhet blir utøvd på en uforsvarlig måte. Politiregisterforskriften § 9-6 første ledd angir at det blant annet kan utleveres opplysninger til:

- Skatteetaten for skatte- og avgiftsmessige formål og folkeregisterformål, og den kommunale skatteoppkreveren i forbindelse med arbeidsgiverkontrollen og skatteinnkrevingen (nr. 1)
- Tolletaten for toll- og avgiftsmessige formål, kontrollen med vareførselen og bistand i utlendingskontrollen (nr. 2)

- tilsynsorganer for å fremme deres oppgaver etter lov og forskrift gitt i medhold av lov (nr. 5)
- arbeids- og velferdsforvaltningen, herunder NAV, i forbindelse med ivaretagelsen av oppgaver etter folketrygdloven og lov om sosiale tjenester i arbeids- og velferdsforvaltningen (nr. 8)

Oppregningen i politiregisterforskriften § 9-6 første ledd er ikke uttømmende.

Det er videre gitt bestemmelser om adgang til utlevering fra politiets registre i politiregisterforskriften del 11, og noen av disse begrenser den alminnelige regelen i politiregisterloven § 30 første ledd. For eksempel er adgangen til å utlevere opplysninger fra kriminaletterrettingsregisteret snevrere, jf. politiregisterforskriften § 47-9 første ledd.

Etter arbeidsmiljøloven § 2A-7 har tilsynsmyndigheter eller andre offentlige myndigheter som mottar et eksternt varsel om kritikkverdige forhold, taushetsplikt om arbeidstakers navn eller andre identifiserende opplysninger om arbeidstakeren. Det følger av annet ledd annet punktum at forvaltningsloven §§ 13 til 13 e og 13 g ellers gjelder. Offentlige myndigheter som mottar slike varsler, kan dermed dele opplysninger også om varsleren med andre forvaltningsorganer når delingen har grunnlag i forvaltningsloven §§ 13 til 13 e (i praksis § 13 a eller § 13 b første ledd) eller forskrift gitt med hjemmel i § 13 g.

6. Kort om tverretatlig samarbeid i Sverige

6.1 Svensk lov om informasjonsdeling ved samarbeid mot organisert kriminalitet

Den svenske lag (2016:774) om *uppgiftsskyldighet vid samverkan mot viss organiserad brottslighet* regulerer unntak fra taushetsplikt innenfor særskilt besluttede samarbeid for å forebygge, forhindre eller oppdage kriminalitet som er av en alvorlig eller omfattende karakter, og som bedrives i organisert form eller systematisk av en gruppe individer. Begrepene er ikke nærmere definert i loven, slik at det er vanskelig å fastslå nøyaktig hva som ligger i vilkårene. Det understrekes i forarbeidene at det ikke er avgjørende hvilken type kriminalitet det er snakk om, men dens karakter, nemlig at den bedrives på en spesiell måte og i et visst omfang, som gjør den særlig alvorlig.

Etter lovens 2 § skal myndighetene innenfor rammene av samarbeidet, uten hinder av taushetsplikt, utlevere opplysninger til en annen myndighet der den mottagende myndigheten har behov for informasjonen for å delta i samarbeidet. Det skal likevel gjøres en interesseavveining før utleveringen skjer. En opplysning skal ikke deles dersom hensynet bak taushetsplikten veier tyngre enn hensynet som taler for å dele opplysningen. Det er presisert i merknadene til bestemmelsen at det ikke er nødvendig

å foreta en interesseavveining i det enkelte tilfellet, men at det kan gjøres vurderinger for kategorier av opplysninger, for eksempel for særlig sensitive opplysninger. Opplysningsplikten er altså på ingen måte absolutt, og det må foretas skjønnsmessige vurderinger også etter de svenske reglene.

Loven gjelder på etterretningsstadiet, og den er avgrenset til samarbeid for å forebygge, forhindre eller oppdage kriminell virksomhet. Samarbeid om å følge opp og påtale konkrete lovbrudd faller dermed utenfor lovens anvendelsesområde. Bakgrunnen for dette er særlig at det finnes egne regler om unntak fra taushetsplikten i disse situasjonene.

Det er gitt en forskrift som angir hvilke myndigheter som har opplysningsplikt etter loven – *Förordning (2016:775) om uppgiftsskyldighet vid samverkan mot viss organiserad brottslighet*. Forskriften 2 § slår fast at «Arbetsförmedlingen, Ekobrottsmyndigheten när den bedriver polisiär verksamhet, Finansinspektionen, Försäkringskassan, Kriminalvården, Kronofogdemyndigheten, Kustbevakningen, Migrationsverket, Pensionsmyndigheten, Polismyndigheten, Skatteverket, Säkerhetspolisen, Tillväxtverket och Tullverket» har opplysningsplikt etter loven. Videre slås det fast at en «åklagarmyndighet» kan motta opplysninger etter loven. Bakgrunnen for at påtalemyndigheten kun har rett til å motta opplysninger, og ingen opplysningsplikt, er at de har en annen rolle i samarbeidet og i hovedsak skal lede etterforskning og påtale lovbrudd.

Arbeidsgruppen har ikke lyktes i å kartlegge hvorvidt myndighetene mener at loven ivaretar behovet for hjemler for informasjonsdeling på dette feltet.

6.2 Kort om samarbeidet mot arbeidslivskriminalitet i Sverige

Det er ikke etablert samlokaliserte sentre mot arbeidslivskriminalitet i Sverige. Den svenske regjeringen besluttet i desember 2017 å gi Arbetsförmedlingen, Arbetsmiljöverket, Ekobrottsmyndigheten, Försäkringskassan, Jämställdhetsmyndigheten, Migrationsverket, Polismyndigheten og Skatteverket i oppdrag å utvikle hensiktsmessige og effektive metoder for felles myndighetskontroller for å motvirke fusk, regelbrudd og kriminalitet i arbeidslivet (arbeidslivskriminalitet). Arbetsmiljöverket er gitt en rolle som samordnende myndighet i arbeidet. Oppdraget varte i perioden 2018 til 2020, og i oppdraget inngikk også å sikre at metodene integreres i myndighetenes arbeid slik at samarbeidet etter 2020 fungerer bra. Begrunnelsen for oppdraget var at man i Sverige over tid hadde sett en urovekkende utvikling når det gjaldt arbeidslivskriminalitet.

Det er nylig gjennomført en utredning som har analysert arbeidet med felles myndighetskontroller. Rapporten Ds 2021: 1 «*Myndigheter i samverkan mot arbetslivskriminalitet*» ble levert i desember 2020. Informasjonsdeling er et av temaene som vies mye plass i rapporten. Her vises det til at det også i Sverige er utfordringer

knyttet til informasjonsutveksling mellom offentlige myndigheter i forbindelse med felles kontroller, og at informasjonsdeling ifølge de deltakende myndighetene har vært en av de største utfordringene å håndtere i samarbeidet. Behovene for informasjonsdeling mellom myndighetene kan ifølge rapporten deles inn i følgende to hovedkategorier:

1. Behov som direkte gjelder planlegging, gjennomføring og etterarbeid vedrørende felles kontroller.
2. Behov som har betydning for myndighetenes arbeid med eksempelvis kontroller og å forhindre feilaktige utbetalinger i videre forstand.

Rapportens forslag er begrenset til behov for informasjonsdeling som faller inn under nr. 1, og det vises til at det særlig er fire typer informasjonsdeling som er aktuelle i arbeidet med felles kontroller:

- Informasjon om hvilke arbeidsplasser som det er aktuelt å gjennomføre felles kontroller på
- Informasjon som er en forutsetning for praktisk gjennomføring av kontrollene, som adresser mv.
- Informasjon om hvorvidt foretak på en arbeidsplass er mottakere av arbeidsmarkedspolitisk støtte mv.
- Informasjon som har fremkommet under gjennomførte kontroller

Det har ligget utenfor utredningens mandat å foreslå regelverksendringer. I rapporten anbefales det at det igangsettes en utredning for å finne den juridisk sett mest hensiktsmessige måten å muliggjøre at alle eller noen av myndighetene, innenfor rammen av felles kontroller, kan gi hverandre informasjon om punktene nevnt over. I anbefalingen vises det til at utredningen særlig bør overveie hensiktsmessigheten av, og mulig utforming av, en bestemmelse om unntak fra taushetsplikt. I tillegg bør mulighetene til informasjonsdeling innenfor gjeldende regelverk utredes nærmere. Det er ennå ikke avklart hvordan utredningen skal følges opp.

Situasjonen i Sverige på dette området virker i praksis altså ikke å skille seg mye fra det som gjelder i Norge.

7. Hjemmelsgrunlaget for forskriften

7.1 Behovet for regulering av informasjonsdeling og -behandling

Arbeidslivskriminalitet preges som nevnt av at flere regler brytes, at disse hører under flere etaters ansvarsområder, og av at aktørene i økende grad kamouflerer lov og regelbrudd bak en lovlydig fasade for å unngå å bli oppdaget. Felles myndighetsinnsats er derfor nødvendig for å redusere de kriminelle aktørenes handlingsrom. Det vises til punkt 2.1 om arbeidslivskriminalitet og punkt 4.4 om utfordringer ovenfor. Tverretatlig

samarbeid er viktig blant annet for å kunne oppdage og kartlegge de viktigste trusselaktørene og de mest utsatte miljøene og næringene, og for å kunne sammenstille opplysninger som danner kunnskapsgrunnlag for risikobasert prioritering av innsats, virkemidler og sanksjonsmuligheter. For at myndighetene skal kunne ha et effektivt tverretatlig samarbeid, er det essensielt at de har tilstrekkelig adgang til å dele opplysninger, og at det er tilstrekkelige hjemler til annen behandling av opplysningene i forbindelse med delingen.

Til tross for arbeid gjennom flere år med regelendringer, kompetanseløft og utarbeiding av veiledninger om regelverket, trekkes begrensede og uklare muligheter til å dele, sammenstille og lagre informasjon fortsatt frem av etatene som den sentrale utfordringen for a-krimssamarbeidet. Utfordringene skyldes blant annet et fragmentert regelverk som gjør det vanskelig for etatene i det tverretatlige a-krimssamarbeidet å få en samlet oversikt over hvilke regler som gjelder, og hvem som kan få hvilken informasjon.

Tverretatlig a-krimssamarbeid skjer i dag i de syv a-krimssentrene, samt gjennom etablerte formelle a-krimssamarbeider i områder som ikke dekkes av a-krimssentrenes geografiske nedslagsfelt. Også myndigheter utenfor det etablerte a-krimssamarbeidet kan ha nyttig og verdifull kunnskap og virkemidler for å bekjempe arbeidslivskriminalitet. Det foregår derfor også utstrakt samarbeid med en rekke andre myndigheter i enkeltsaker.

Utarbeidelsen av en forskrift om deling av taushetsbelagte opplysninger og behandling av personopplysninger og taushetsbelagte næringsrelaterte opplysninger, jf. forvaltningsloven § 13 første ledd nr. 2, i a-krimssamarbeidet skal sikre at man i størst mulig grad får utnyttet merverdien av å jobbe tverretatlig med å forebygge og bekjempe arbeidslivskriminalitet. Formålet er å avhjelpe dagens regelverksutfordringer gjennom å gi en tydeligere og økt adgang til å dele, sammenstille og lagre taushetsbelagte opplysninger, samtidig som det sikres at deling og annen behandling av opplysningene ivaretar personvern hensyn og andre hensyn som begrunner taushetsplikt. En mest mulig enhetlig regulering av dette vil tilrettelegge for et mer effektivt a-krimssamarbeid.

7.2. Rettslige rammer for forskriften

I Prop. 166 L (2020–2021) Endringer i forvaltningsloven m.m. (utvidet adgang til informasjonsdeling) ble det fremmet forslag til en ny hjemmel i forvaltningsloven til å gi forskrift om at taushetsplikt etter § 13 ikke skal være til hinder for at bestemte organer kan dele og på andre måter behandle opplysninger for å utføre bestemte oppgaver. Forslaget ble vedtatt av Stortinget 14. juni 2021. Ny § 13 g lyder:

«Kongen kan gi forskrift om at taushetsplikt etter § 13 ikke skal være til hinder for at bestemte organer kan dele opplysninger for å utføre oppgaver som er lagt til avgiver- eller mottakerorganet, så langt delingen ikke utgjør et uforholdsmessig inngrep overfor den opplysningene gjelder, og om annen behandling av opplysninger i forbindelse med delingen. Der det foreligger et etablert samarbeid mellom organer, kan forskrifter etter første punktum om nødvendig også omfatte opplysninger som etter annen lov er underlagt særlige begrensninger i adgangen til å dele opplysninger etter § 13 b første ledd.»

Etter bestemmelsen skal det fastsettes i den enkelte forskriften hvilke organer underlagt forvaltningsloven som kan dele opplysninger, og hvilke av avgiver- eller mottakerorganets oppgaver som kan gi grunnlag for delingen. Bestemmelsen åpner ikke for å gi forskrifter som pålegger avgiver- eller mottakerorganet nye oppgaver. Den åpner heller ikke for å gi regler som skal gjelde i stedet for eksisterende hjemler i annen lov for innhenting og behandling av opplysninger.

Etter første punktum kan det for det første gis forskrift om at taushetsplikt etter forvaltningsloven § 13 ikke skal være til hinder for at bestemte organer kan dele opplysninger for å løse oppgaver som er lagt til avsender- eller mottakerorganet, så langt delingen ikke innebærer et uforholdsmessig inngrep overfor den opplysningene gjelder. Det er ikke noe krav om at mottakerorganet skal være underlagt forvaltningsloven, noe som innebærer at organer som har taushetsplikt etter forvaltningsloven § 13, kan dele taushetsbelagte opplysninger også med organer som ikke er underlagt forvaltningsloven. Det kan dermed gis forskrift om at etatene i a-krimssamarbeidet som er underlagt forvaltningsloven, kan utlevere opplysninger til Tolletaten, Skatteetaten, politiet og medarbeidere tilknyttet NTAES for å løse oppgaver lagt til avsender- eller mottakerorganet.

Det kan derimot ikke gis forskrift etter § 13 g første punktum om delingsadgang for organer som er underlagt taushetsplikt etter andre lover enn forvaltningsloven. Dette gjelder for a-krimssamarbeidets del Tolletaten, skattemyndighetene og andre som behandler opplysninger underlagt taushetsplikt etter skatteforvaltningsloven, og de delene av politiets virksomhet som er underlagt politiregisterloven. Se nærmere under punkt 5.3.3 om hvilke taushetspliktregler som gjelder for de ulike organene.

Videre kan det gis forskrift om annen behandling av opplysninger i forbindelse med delingen. Begrepet «behandling» skal her forstås på samme måte som i personvernforordningen artikkel 4 nr. 2, og det omfatter blant annet lagring, utlevering, bruk, sammenstilling og sletting av opplysninger.

En forskrift gitt med hjemmel i § 13 g første punktum gir organet som mottar taushetsbelagte personopplysninger, et grunnlag for viderebehandling for nye og uforenlige formål, jf. personvernforordningen artikkel 6 nr. 4. En slik forskrift vil også

kunne gi grunnlag for behandling av særlige kategorier av personopplysninger, jf. personvernforordningen artikkel 9 nr. 2, se nærmere om dette i punkt 8.8.

Forskriftshjemmelen bygger på at det skal være en forbindelse mellom delingen og den videre behandlingen av opplysninger som forskriften regulerer. Forskriften må følgelig gjelde behandling av opplysninger i tilknytning til utførelsen av den eller de av avgiver- eller mottakerorganets oppgaver som er angitt i forskriften.

Denne delen av forskriftshjemmelen gjelder uavhengig av om organet som har fått opplysningene, har taushetsplikt etter forvaltningsloven eller ikke. Det kan derfor i forskriften også reguleres hvilken annen behandling av opplysninger organer som ikke er underlagt forvaltningsloven, kan foreta. Dette innebærer at det kan gis bestemmelser om behandling av opplysninger for organer som Tolletaten, Skatteetaten og politiet.

Det er ikke ment at forskrifter etter den nye hjemmelen skal regulere viderebehandling av personopplysninger som mottakerorganet foretar i tilknytning til egen saksbehandling, når viderebehandlingen allerede reguleres i annen lov. Dette innebærer at dersom mottakeren viderebehandler opplysningene i saker som reguleres av en særlov, vil denne håndteringen av opplysningene følge reglene i særlovgivningen. Dette gjelder for eksempel registrering av kontrollsaker etter skatteforvaltningsloven kapittel 10.

Forskrifter fastsatt etter § 13 g kan som nevnt ikke åpne for deling som vil utgjøre et «uforholdsmessig inngrep» overfor den opplysningen gjelder. Det må fastsettes og eventuelt presiseres nærmere i den enkelte forskriften hvilke vilkår eller momenter som skal inngå i denne forholdsmessighetsvurderingen, noe som vil være en viktig begrensning i delingsadgangen. Hva som er forholdsmessig, må vurderes konkret ut fra hva slags opplysninger det handler om, og hvor stort delingsbehovet er, opp mot hensynet til fortrolighet.

Hjemmelen åpner blant annet for at det i forskriften kan fastsettes vilkår for både delingen og den etterfølgende behandlingen av opplysningene, såfremt disse ikke strider mot annen lov. Det kan også gis regler om for eksempel behandlingsansvar, sammenstilling av de delte opplysningene og andre opplysninger som behandles for å utføre den konkrete oppgaven, lagring og sletting av opplysningene og tiltak for å ivareta informasjonssikkerheten.

Etter § 13 g annet punktum kan forskrifter etter første punktum om nødvendig også omfatte opplysninger som er underlagt taushetsplikt etter forvaltningsloven § 13, men som etter annen lov er underlagt særlige begrensninger i adgangen til å dele opplysninger etter § 13 b første ledd. Dette er bare aktuelt når de organene som skal dele og motta opplysningene, inngår i et etablert samarbeid. Annet punktum er nytt i forhold til utkastet som var sendt på høring høsten 2020. Bakgrunnen for bestemmelsen er at delingsadgangen etter forskrifter gitt etter første punktum ellers vil kunne bli begrenset på en uheldig måte. Flere bestemmelser i spesiallovgivningen begrenser delingsadgangen etter forvaltningsloven § 13 b første ledd, som for eksempel

NAV-loven § 7 og lov 18. desember 2009 nr. 131 om sosiale tjenester i arbeids- og velferdsforvaltningen (sosialtjenesteloven) § 44, og det er uklart hvordan slike regler ellers ville stille seg overfor forskrifter gitt i medhold av § 13 g. Dette kunne skape tolkningsproblemer og dermed et usikkert delingsgrunnlag. Denne delen av forskriftshjemmelen skal således blant annet sikre et godt og effektivt samarbeid mellom organer som inngår i et etablert samarbeid, som a-krimssamarbeidet, hvor blant annet NAV inngår.

Annet punktum åpner ikke for å gi forskrifter som åpner for at et organ som inngår i et etablert samarbeid, på tross av begrensninger i delingsadgangen etter særlovgivningen, kan dele taushetsbelagte opplysninger med andre organer som ikke er en del av det etablerte samarbeidet. Bakgrunnen for kravet om «etablert samarbeid» er de særlige hensynene som ligger til grunn for begrensningene i delingsadgangen som følger av særlovgivningen. Det kan med andre ord ikke gis forskrift i medhold av § 13 g annet punktum om at et organ, for eksempel som ledd i a-krimssamarbeidet, kan dele opplysninger med organer som ikke inngår i et «etablert samarbeid».

Kriteriene for å bruke § 13 g annet punktum omtales nærmere under vurderingen av forskriftsbestemmelsene.

Den foreslåtte forskriftshjemmelen åpner ikke for å fastsette en plikt til å dele opplysninger. Behovet for en opplysningsplikt omtales i punkt 8.4.

8. Forskriftsforslaget – arbeidsgruppens vurderinger og forslag

8.1 Formålet med forskriften

Som det er vist til i mandatet for arbeidsgruppen, har en av utfordringene i a-krimssamarbeidet vært mangel på klare hjemler for informasjonsdeling og -behandling. Etter arbeidsgruppens vurdering bør det derfor fastsettes en formålsbestemmelse der det går frem at forskriften nettopp skal sikre nødvendig adgang til deling og behandling av opplysninger innad i dette samarbeidet. Formålsbestemmelsen viser også at forskriften ikke skal være begrenset til å regulere samarbeid som skjer på a-krimssentrene, men gjelde for alt samarbeid som inngår i det tverretatlige arbeidet mot arbeidslivskriminalitet.

Etter personopplysningsloven § 12 a kan offentlige myndigheter utlevere personopplysninger til hverandre når det er nødvendig for «å forebygge, avdekke, forhindre eller sanksjonere arbeidslivskriminalitet». Formuleringen er ment å sikre at alt arbeidet det offentlige gjør mot arbeidslivskriminalitet, faller inn under bestemmelsen, jf. Prop. 115 L (2017-2018) punkt 5.2.3. Det følger av punkt 7 i proposisjonen at bestemmelsen er ment å speile alt arbeidet som gjøres mot

arbeidslivskriminalitet, både der det er aktuelt med forfølging gjennom straffesak, og der det kun er aktuelt å forfølge saken med administrative sanksjoner.

Den samme formuleringen som er brukt i personopplysningsloven § 12 a, kunne i og for seg ha vært benyttet i formålsbestemmelsen i den nye forskriften. Arbeidsgruppen mener imidlertid at denne formålsbestemmelsen bør ha en noe enklere ordlyd, og det foreslås derfor å benytte «forebygging og bekjempelse av arbeidslivskriminalitet» som en felles angivelse av hva det samarbeides om. Begrepene vil dekke det samme som «forebygge, avdekke, forhindre eller sanksjonere».

Arbeidsgruppen mener videre at det bør fremgå av formålsbestemmelsen at forskriften også skal ivareta personvern. Forskriften skal i tillegg til å sikre et effektivt a-krim-samarbeid også sikre forutberegnelighet for de registrerte og at personvernforordningens krav ivaretas.

Arbeidsgruppen foreslår etter dette at formålet med forskriften angis slik:

«Formålet med forskriften er å sikre nødvendig adgang til deling og annen behandling av taushetsbelagte opplysninger for å oppnå et effektivt samarbeid ved forebygging og bekjempelse av arbeidskriminalitet. Forskriften skal også bidra til ivaretagelse av personvern.»

8.2 Personvernregelverk ved behandling av opplysninger i samarbeidet mot arbeidslivskriminalitet

8.2.1 Bakgrunn – rettslige utgangspunkter

Organene i a-krim-samarbeidet er underlagt forskjellige personvernregelverk. For politiets behandling av opplysninger til politimessige formål gjelder politiregisterloven, som implementerer direktiv (EU) 2016/680 om beskyttelse av fysiske personer ved behandling av personopplysninger for å forebygge, etterforske, avdekke eller straffeforfølge lovbrudd mv. De andre organene er underlagt personvernforordningen. Dette gjør at det er nødvendig å klargjøre hvilket personvernregelverk som gjelder når organene behandler opplysninger i fellesskap, for eksempel ved felles sammenstillinger og i et felles IKT-system for a-krim-samarbeidet.

Direktiv (EU) 2016/680 kommer til anvendelse ved behandling av personopplysninger for å forebygge, etterforske, avdekke eller straffeforfølge lovbrudd eller gjennomføring av straffereaksjoner. Direktivet gjelder bare for «kompetente myndigheter», det vil si offentlige myndigheter som er «kompetent med hensyn til å forebygge, etterforske, avsløre eller rettsforfølge straffbare handlinger eller fullbyrde strafferettslige sanksjoner, herunder hindre trusler mot og verne om offentlig sikkerhet,», jf. artikkel 3 nr. 7 bokstav a.

8.2.2 Arbeidsgruppens vurderinger og forslag

Det er prinsipielt ikke noe i veien for at det gjelder to ulike personvernregelverk for behandling av opplysninger i det felles IKT-systemet. Imidlertid vil det at de samme opplysningene behandles etter ulikt regelverk, avhengig av hvem som behandler dem, kunne være krevende å håndtere i praksis. For eksempel er reglene om rett til innsyn etter politiregisterloven snevrere enn etter personvernforordningen, og mulighetene til å unnlate varsling ved brudd på personopplysningssikkerheten er større etter politiregisterlovgivningen enn etter forordningen. Etter arbeidsgruppens syn bør derfor behandling av opplysninger i det felles IKT-systemet reguleres av ett personvernregelverk. Spørsmålet om hvilket regelverk som gjelder for politiet ved slik felles behandling, er ikke uttrykkelig regulert i forordningen eller direktivet, og arbeidsgruppen legger derfor til grunn at det er et visst rom for å presisere grensdragningen i nasjonal rett. Det vises i denne sammenheng til at man for de av politiets registre der opplysninger behandles til både politimessige og forvaltningsmessige formål, har valgt å gi politiregisterloven anvendelse, jf. politiregisterforskriften § 1-3 nr. 3.

Etter arbeidsgruppens vurdering taler de beste grunner for at personopplysningsloven og personvernforordningen skal gjelde for all behandling som skjer i det felles IKT-systemet. Dette innebærer at politiet ikke kan legge inn opplysninger i systemet som det ikke vil være adgang til å behandle etter forordningen. Dette omfatter eksempelvis opplysninger som ikke tilfredsstiller kravene til formålsbestemthet, nødvendighet og relevans, men som politiet etter politiregisterloven § 8 har anledning til å behandle i inntil 4 måneder dersom det er nødvendig for å avklare om vilkårene er oppfylt. Det kan heller ikke legges inn opplysninger som ikke bør følge forordningens innsynsregler. For deling inn i systemet, og for politiets behandling av opplysninger som er hentet ut av systemet og behandles videre i politiet, vil politiregisterloven på vanlig måte gjelde for behandling til politimessige formål.

For å presisere at det er personopplysningsloven som gjelder for behandlingen av personopplysninger i det felles IKT-systemet, foreslår arbeidsgruppen en bestemmelse om dette i forslaget til § 2 i forskriften.

8.3 Adgang til deling av taushetsbelagte opplysninger

8.3.1 Rettslige utgangspunkter og hjemmelsgrunnlag

Offentlige myndigheters deling og behandling av personopplysninger berører den registrertes rett til privatliv etter Grunnloven § 102 og EMK artikkel 8. Det vises til punkt 5.1 hvor dette er omtalt.

Deling av personopplysninger mellom offentlige myndigheter vil utgjøre et inngrep i den registrertes rett til privatliv etter EMK artikkel 8 nr. 1. Et slikt inngrep er lovlig

dersom det har tilstrekkelig rettsgrunnlag, ivaretar et legitimt formål og er nødvendig i et demokratisk samfunn, jf. artikkel 8 nr. 2.

Den nye § 13 g i forvaltningsloven gir hjemmel for fastsettelse av forskriften som foreslås av arbeidsgruppen. Kravet til lovhjemmel og kravet etter Grunnloven og EMK om at rettsregler skal være tilstrekkelig klare og forutberegnelige, vil være oppfylt når det fastsettes forskrifter i tråd med forskriftshjemmelen. Det vises til punkt 7.2 om ny § 13 g i forvaltningsloven. Som det fremgår av omtalen der, åpner forskriftshjemmelen kun for å gi forskrifter om deling av opplysninger mellom «bestemte organer» for å utføre oppgaver som er lagt til avgiver- eller mottakerorganet. Dette må gjelde konkrete oppgaver som organene har, og delingen må ikke utgjøre «et uforholdsmessig inngrep» ovenfor den registrerte. Disse kriteriene ivaretas i forslaget til § 3, og omtales nærmere i punkt 8.3.2.

Når det gjelder kravet til et legitimt formål, finner arbeidsgruppen at forebygging og bekjempelse av arbeidslivskriminalitet ivaretar hensynene til både «offentlige trygghet eller landets økonomiske velferd», «for å forebygge uorden eller kriminalitet», «for å beskytte helse eller moral» og «for å beskytte andres rettigheter og friheter» etter EMK artikkel 8 nr. 2. Offentlige myndigheters deling av personopplysninger skal bidra til en samlet og effektiv innsats mot arbeidslivskriminalitet, som å forebygge at kriminelle aktører misbruker og undergraver landets skatte-, avgifts- og velferdssystem, begår arbeidsrelaterte lovbrudd, utsetter arbeidstakere og oppdragstakere for fare og krenker disses rettigheter.

Vilkåret om at inngrepet må være nødvendig i et demokratisk samfunn innebærer også et krav om forholdsmessighet mellom formålet som skal ivaretas og midlene som tas i bruk for å oppnå formålet. Forskriftshjemmelen i forvaltningsloven § 13 g er derfor begrenset til å omfatte deling av opplysninger som ikke vil utgjøre et uforholdsmessig inngrep overfor den registrerte. Forholdsmessighetskravet omtales nærmere i punkt 8.3.2.3.

8.3.2 Arbeidsgruppens vurderinger og forslag

8.3.2.1 Hvilke organer som skal omfattes av forskriften

Kravet om «bestemte organer» i forvaltningsloven § 13 g innebærer at forskriften positivt må angi hvem som skal kunne dele taushetsbelagte opplysninger med hverandre. Det fremgår av Prop. 166 L (2020–2021) side 60 at forskriftshjemmelen i utgangspunktet neppe vil være aktuell for organer som svært sjelden samarbeider, eller som ikke har behov for å dele taushetsbelagte opplysninger.

Det vises til punkt 4.1 og omtaler av samarbeidet i felles årsrapport fra etatene om innsats mot arbeidslivskriminalitet 2020. Arbeidstilsynet, NAV, Skatteetaten og politiet har etablert et omfattende samarbeid og vært hoveddeltakere i a-krimisamarbeidet

gjennom flere år, både i a-krimsentrene og i det etablerte a-krimssamarbeidet utenfor a-krimsentrene. Tolletaten er nå en del av denne gruppen. Det er også etablert et samarbeid med andre organer i forbindelse med konkrete saker i arbeidet med å forebygge, avdekke eller sanksjonere arbeidslivskriminalitet.

Arbeidsgruppen mener at organer som allerede har et etablert samarbeid med hverandre, skal kunne dele taushetsbelagte opplysninger med hverandre for å forebygge og bekjempe arbeidslivskriminalitet. Disse tas derfor inn i forslaget til § 3 første ledd.

Samarbeidet med UDI er ikke omtalt i nevnte årsrapport. UDI samarbeider imidlertid med Arbeidstilsynet i saker om brudd på lønns- og arbeidsvilkår for utenlandske borgere.

Arbeidstilsynet fører tilsyn med at virksomhetene følger vilkårene for oppholdstillatelse når det gjelder lønns- og arbeidsvilkår og stillingens omfang, og vilkårene for oppholdstillatelse for arbeidstakere fra EØS-land, jf. lov 15. mai 2008 nr. 35 om utlendingers adgang til riket og deres opphold her (utlendingsloven) § 27 første ledd. Arbeidstilsynet skal varsle utlendingsmyndighetene ved mistanke om overtredelse av vilkårene, eller om at utlendingen ikke har nødvendig oppholdstillatelse, jf. utlendingsloven § 27 tredje ledd.

Fra 2018 har UDI sett en økning i antall tilsynsrapporter fra Arbeidstilsynet, særlig innen landbruksnæringen og bruken av sesongarbeidere fra tredjeland. På bakgrunn av tilsynsrapportene har UDI i enkelte tilfeller fattet vedtak om at det ikke skal innvilges oppholdstillatelse for å utføre arbeid hos aktuelle arbeidsgivere etter utlendingsloven § 27 femte ledd.

UDI mottar i enkelte tilfeller også varsler om arbeidsgivers brudd på lønns- og arbeidsvilkår fra politiet og henvendelser fra Skatteetaten om mulig skatteunndragelse i landbrukssaker. UDI har også behov for å dele med politiet opplysninger som motvirker menneskehandel, og med NAV opplysninger som indikerer uberettigede utbetalinger av stønader og ytelser til personer uten lovlig opphold i landet.

Etter arbeidsgruppens vurdering er det behov for å legge til rette for at UDI skal kunne delta i det tverretatlige samarbeidet mot arbeidslivskriminalitet, blant annet ved å fastsette en tydelig hjemmel for utveksling av informasjon med øvrige organer i samarbeidet. UDIs arbeid med å forhindre at det blir gitt arbeids- og oppholdstillatelse på ulovlig grunnlag, og at utlendingsloven blir misbrukt, bidrar til å motvirke arbeidslivskriminalitet. Deling av relevant informasjon om utenlandske arbeidstakere som UDI har, vil bidra til å styrke samarbeidet mot arbeidslivskriminalitet. Det foreslås derfor at UDI også tas inn i forslaget til § 3 første ledd.

Forslaget til første ledd første punktum omfatter Arbeidstilsynet, NAV, Mattilsynet, DLE, Statens vegvesen, Fiskeridirektoratet, Kystvakten, UDI og de delene av

Skatteetatens innkrevingsvirksomhet som er underlagt forvaltningslovens bestemmelser om taushetsplikt. Forslaget omfatter også de delene av politiets virksomhet som gjelder forvaltningsoppgaver eller sivile gjøremål, og er underlagt taushetsplikt etter politiloven § 24 første ledd annet punktum, som viser til reglene i forvaltningsloven.

Forslaget til første ledd annet punktum gjelder Skatteetaten og Tolletaten, som er underlagt taushetsregler i skatteforvaltningsloven og tolloven, og de delene av politiets virksomhet som er underlagt politiregisterloven. Det foreslås i tillegg å tilføye medarbeidere ved NTAES i første ledd annet punktum, slik at disse kan motta opplysninger fra etatene som er nevnt i første punktum. Medarbeiderne tilknyttet NTAES er ansatt i Skatteetaten, politiet, NAV, Arbeidstilsynet og Tolletaten, jf. den nærmere omtalen i punkt 4.1. Bestemmelsen vil derfor uansett dekke deling med disse etatene, selv om NTAES ikke nevnes. Etatene vil kunne dele opplysninger videre til medarbeidere tilknyttet NTAES innenfor sine delings hjemler. Samtidig ser arbeidsgruppen at det vil være hensiktsmessig at NTAES nevnes spesifikt, slik at opplysninger kan deles direkte fra de andre etatene til medarbeidere tilknyttet NTAES. I tillegg vil det at medarbeidere tilknyttet NTAES nevnes spesifikt kunne gjøre at det ikke oppstår tvil om muligheten for å dele sammenstillinger fra a-krim samarbeidet med NTAES.

Forslaget til annet ledd gjelder kommunene, innenfor områdene plan og bygg, serverings- og skjenkeløyve og tilsynsmyndigheter for miljørettet helsevern, som alle er underlagt taushetsbestemmelser i forvaltningsloven.

8.3.2.2 Hvilke oppgaver som skal omfattes

I den gjeldende a-krimstrategien vises det blant annet til at kriminelle aktører er blitt mer tilpasningsdyktige for å unngå å bli oppdaget, og i økende grad kamuflerer sin virksomhet bak en lovlydig fasade. De kriminelle aktørene tilpasser seg regelverket og finner stadig nye måter å drive virksomheter på for å utnytte mulighetsrommet til å skaffe seg urettmessige økonomiske fordeler. Det er derfor krevende å bekjempe dem, og de profitterer på at forvaltningsorganer ikke deler opplysninger.

Arbeidsgruppen har i punkt 8.3.2.1 beskrevet hvilke organer som foreslås tatt inn i forskriften og som kan dele taushetsbelagte opplysninger med hverandre. Det foreslås blant annet at etatene som allerede har et etablert samarbeid med hverandre, skal kunne dele taushetsbelagte opplysninger for å forebygge, avdekke, forhindre eller sanksjonere arbeidslivskriminalitet. Dette omfatter Arbeidstilsynet, NAV, Skatteetaten, politiet og Tolletaten. I tillegg foreslås det å ta inn i forskriften andre organer hvor det er etablert et samarbeid i forbindelse med konkrete saker.

Organene som foreslås tatt inn i forskriften, har ulike samfunnsoppdrag og oppgaver. Arbeidstilsynet skal følge opp at virksomhetene ivaretar sitt ansvar etter arbeidsmiljølovgivningen, allmenngjøringslovgivningen og annet regelverk som er

tillagt Arbeidstilsynets myndighet. NAV forvalter en tredel av statsbudsjettet gjennom ordninger som dagpenger, arbeidsavklaringspenger, sykepenger, pensjon, barnetrygd og kontantstøtte. NAV skal videre bidra til å sikre et velfungerende arbeidsmarked og at personer mottar rett tjeneste og stønad til rett tid. Skatteetaten har ansvaret for et oppdatert folkeregister og at skatter og avgifter blir fastsatt og innbetalt på riktig måte. Gjennom SI og NAV Innkreving har Skatteetaten også innkrevingsansvar på vegne av 250 offentlige og private oppdragsgivere, og for manglende bidrag og for mye utbetalt støtte fra NAV. Politiet skal blant annet opprettholde alminnelig orden, forebygge og forhindre straffbare handlinger og beskytte borgerne og deres lovlydige virksomhet. I tillegg har politiet en rekke forvaltningsoppgaver og oppgaver innenfor den sivile rettspleien og i forbindelse med straffesaker. Hovedoppgavene til Tolletaten er å forvalte regelverk for toll og vareførsel inn og ut av landet, kontrollere at varer er riktig deklarerert, fastsette og kontrollere grunnlaget for toll og utføre oppgaver for andre etater på grensen.

Arbeidstilsynet, NAV, Skatteetaten og politiet har, som det fremgår av punkt 4.1, etablert et omfattende samarbeid og vært hoveddeltakere i a-krimisamarbeidet gjennom flere år. Gjennom a-krimstrategien og årlige tildelingsbrev er disse etatene tillagt et betydelig ansvar i arbeidet med å forebygge og bekjempe arbeidslivskriminalitet. I de årlige tildelingsbrevene som nevnte etater mottar fra sine departementer er det tatt inn en likelydende tekst om at innsatsen mot arbeidslivskriminalitet skal prioriteres. Disse etatene har derfor som oppgave å forebygge og bekjempe arbeidslivskriminalitet.

Organene som inngår i a-krimisamarbeidet, har ofte behov for å samarbeide med andre myndigheter. Dette fordi andre myndigheter har gode virkemidler mot trusselaktører som begår lovbrudd, og bruk av disse virkemidlene vil i tillegg være effektivt i arbeidet med å forebygge og bekjempe arbeidslivskriminalitet. Disse øvrige myndighetene har ikke bekjempelse av arbeidslivskriminalitet som en spesifikt tillagt oppgave på samme måte som Arbeidstilsynet, NAV, Skatteetaten og politiet. Organene har imidlertid oppgaver med å forebygge og avdekke lovbrudd innen egne regelverk, og sanksjonering av slike lovbrudd er viktige bidrag i arbeidet med å forebygge og bekjempe arbeidslivskriminalitet. I tillegg har disse myndighetene og organene også opplysninger som er viktig å kjenne til i kunnskapsarbeidet som skjer i a-krimisamarbeidet.

Arbeidsgruppen foreslår derfor i forslaget til § 3 første ledd at opplysninger kan deles når det er nødvendig for å løse oppgaver som er lagt til mottaker- eller avsenderorganet, og som gjelder å forebygge, avdekke, forhindre eller sanksjonere lovbrudd som kan gi dårligere arbeidsvilkår, krenke arbeidstakeres rettigheter, skade konkurransen i næringslivet eller medføre misbruk av skatte-, avgifts- eller velferdsordninger.

Eksempler på lovbrudd som kan gi dårligere arbeidsvilkår, krenke arbeidstakeres rettigheter, skade konkurransen i næringslivet eller medføre misbruk av skatte-, avgifts- eller velferdsordninger er:

- Skatte- og avgiftskriminalitet – overtredelse av skattebetalingsloven, bokføringsloven og skatteforvaltningsloven
- Skattesvik
- Trygdesvindler – mottak av trygd samtidig som det arbeides svart, eller mottak av trygd med grunnlag i et fiktivt arbeidsforhold
- Grove regnskaps- og bokføringsovertredelser – uriktige og mangelfulle regnskap og bruk av fiktiv eller uriktig dokumentasjon
- Grove brudd på arbeidsmiljøloven og allmenngjøringsloven
- Utnyttning av arbeidskraft i strid med lov eller avtale
- Svindel med arbeidsmarkedstiltak
- Korrupsjon
- Utroskap – ulovlig tapping av selskaper
- Konkurskriminalitet
- Hvitvasking
- Valutasmugling
- Ulovlig grensekryssende vareførsel
- Menneskehandel og tvangsarbeid
- Grove bedragerier – bestillingsbedragerier, fakturasvindler, bedragerier mot finansnæringen
- Uriktige eller falske opplysninger og dokumentasjon til offentlig myndighet – som bruk av falsk identitet og registrering av uriktig informasjon i offentlige registre
- Overtredelse av utlendingsloven – bruk av ulovlig arbeidskraft

Oversikten inneholder de kriminalitetsformene arbeidsgruppen er kjent med at i dag forekommer innen arbeidslivskriminalitet. Den utelukker ikke at flere og nye kriminalitetsformer senere kan knyttes til arbeidslivskriminalitet.

8.3.2.3 Kravet til forholdsmessighet

Deling av personopplysninger, som kan være taushetsbelagte, og som også kan gjelde den enkeltes helseforhold eller straffbare handlinger, jf. punkt 8.8.2, representerer på den ene siden et vesentlig inngrep i den aktuelle personens rett til privatliv. Delingen vil også kunne skje mellom flere organer, jf. punkt 8.3.2.1.

På den andre siden er det helt nødvendig for offentlige myndigheter å kunne dele slike opplysninger for å kunne forebygge og bekjempe arbeidslivskriminalitet på en effektiv og treffsikker måte. Etter arbeidsgruppens vurdering vil behovet for å ivareta offentlig orden, trygghet, økonomi og velferd, og helse og rettigheter for arbeidstakere og andre som utfører arbeid, generelt veie tyngre enn den registrertes rett til å råde over sine egne personopplysninger. I mange tilfeller kan den registrerte være en arbeidstaker eller en annen som utfører arbeid, og delingen vil da være til vedkommendes fordel. Inngrepet må etter arbeidsgruppens mening derfor kunne anses som forholdsmessig.

Det fremgår av Prop. 166 L (2020-2021) side 61 at vilkåret om forholdsmessighet skal vurderes konkret, fastsettes og eventuelt presiseres nærmere ved fastsettelsen av forskrift om delingsadgangen. På bakgrunn av dette forholdsmessighetskravet og personvernforordningens nødvendighetskrav, foreslås det å ta inn i § 3 første ledd i forskriften at taushetsbelagte opplysninger kan deles mellom organer nevnt i punkt 8.3.2.1 når det er nødvendig for å løse oppgaver som nevnt i punkt 8.3.2.2. I vilkåret om nødvendighet ligger blant annet et krav om at deling av personopplysninger ikke skal være uforholdsmessig overfor den registrerte. Hvorvidt deling av opplysninger er nødvendig og forholdsmessig, beror på en konkret vurdering i det enkelte tilfellet.

I denne vurderingen vil flere momenter kunne være relevante. Det kan blant annet legges vekt på formålet med delingen og hvor tungtveiende det er, det aktuelle lovbruddets karakter og alvorlighet, og hvilken type opplysninger det gjelder og hvor sensitive de er. Formålet skal søkes oppnådd med minst mulig deling av personopplysninger. Jo mer sensitiv en opplysning er, jo mer skal det til for at deling anses forholdsmessig. Dersom det er snakk om alvorlige lovbrudd som kan ha store konsekvenser for en enkelt arbeidstaker eller en annen som utfører arbeid, eller for velferdssystemet, skal det mindre til for at opplysningen kan deles. Deling av særlige kategorier av personopplysninger omtales i punkt 8.8.

Arbeidsgruppen har vurdert å presisere kravet til forholdsmessighet nærmere i forskriften, for eksempel ved å fastsette hvilke momenter som skal vektlegges ved nødvendighetsvurderingen. Arbeidsgruppen har kommet fram til at nødvendighetskravet som foreslås i § 3 gir tilstrekkelig vern mot vilkårlighet, og at det ikke er nødvendig å forskriftsfeste hvilke momenter som kan vektlegges.

8.3.2.4 Krav til notoritet

For å sikre notoritet i arbeidet og at opplysninger som brukes i beslutninger, som får konsekvenser for enkeltindivider og foretak, er korrekte, bør opplysningene som utgangspunkt deles skriftlig mellom organene. I det daglige arbeidet har medarbeidere ved a-krimsentrene imidlertid behov for å dele opplysninger muntlig av tidsmessige eller praktiske grunner. Dette gjelder for eksempel i konkrete saker hvor opplysninger må deles umiddelbart for å avverge alvorlige lovbrudd, eller der opplysningene deles under felles tilsyn eller i gruppemøter hvor kontrollobjekter vurderes og velges ut. Organer som ikke har medarbeidere representert ved a-krimsentrene, vil i enkelte tilfeller også kunne ha behov for å gi eller motta opplysninger umiddelbart for å avverge alvorlige lovbrudd. I slike tilfeller bør opplysningene kunne deles muntlig og deretter dokumenteres ved skriftlig nedtegning.

Arbeidsgruppen foreslår derfor å fastsette i § 3 tredje ledd at opplysningene skal deles skriftlig, men at kravet til skriftlighet kan fravikes dersom tidsmessige eller praktiske grunner gjør det nødvendig. Der opplysningene deles gjennom registrering i et felles IKT-system, vil kravet til skriftlighet være oppfylt. Det samme gjelder der

opplysningene sendes per brev, e-post eller lignende til en mottaker som ikke har tilgang til systemet.

Videre foreslår arbeidsgruppen at det skal nedtegnes hvilke opplysninger som deles, hvem som mottar opplysningene, og hjemmelen for delingen, dersom opplysningene deles med organer som ikke deltar i a-krimssamarbeidet ved a-krimsentrene eller i annet etablert a-krimssamarbeid. Disse opplysningene vil normalt fremgå av dokumentet hvor opplysningene deles.

Personopplysninger som behandles, skal være korrekte, jf. personvernforordningen artikkel 5 nr. 1 bokstav d. Opplysninger som deles, bør derfor i utgangspunktet være verifiserte. I det daglige arbeidet kan det imidlertid oppstå situasjoner hvor opplysninger av tidsmessige eller praktiske grunner må deles før de har blitt undersøkt og bekreftet korrekte. I slike tilfeller er det nødvendig av hensyn til notoritet og rettssikkerhet for den enkelte, at det fremgår av registreringen i det felles IKT-systemet eller i delingsdokumentet at opplysningene ikke er verifiserte. Dersom uverifiserte opplysninger deles muntlig, skal mottaker opplyses om dette. Kravet til skriftlig nedtegning i etterkant gjelder tilsvarende. Det foreslås derfor i § 3 tredje ledd tredje punktum at det skal opplyses til mottakeren og nedtegnes dersom opplysningene som deles, ikke er verifiserte.

8.4 Behov for en plikt til å dele informasjon?

8.4.1 Innledning

Offentlige myndigheter har ikke lovpålagt plikt til å dele informasjon med hverandre for å forebygge og bekjempe arbeidslivskriminalitet. De gjeldende bestemmelsene i forvaltningsloven §§ 13 til 13 b, NAV-loven § 7, politiloven § 24, politiregisterloven §§ 23 til 35, skatteforvaltningsforskriften § 3-3-1 og tolloven § 12-1 regulerer taushetsplikt og unntak fra denne. Offentlige myndigheter gis her mulighet til å dele opplysninger, men ingen plikt til å gjøre det. Heller ikke personopplysningsloven § 12 a gir noen plikt for offentlige myndigheter til å utlevere informasjon i arbeidet mot arbeidslivskriminalitet.

Forskriftshjemmelen i forvaltningsloven § 13 g åpner ikke for å fastsette noen opplysningsplikt. Det fremgår av Prop. 166 L (2020–2021) side 62 at «Departementet understreker for øvrig også her at forskriftshjemmelen i § 13 g første punktum ikke åpner for å fastsette noen opplysningsplikt. Også innenfor et etablert samarbeid vil det derfor være opp til organet som har opplysningene, i hvilken grad de skal deles med de andre organene som inngår i samarbeidet.»

8.4.2 Arbeidsgruppens vurderinger og anbefaling

Utfordringene som er meldt fra de samarbeidende etatene knyttet til informasjon, har hittil dreiet seg om behovet for hjemler til deling av opplysninger og annen behandling av opplysninger, som for eksempel sammenstilling og lagring. Arbeidstilsynet, NAV, Skatteetaten og politiet har i fellesnotatet omtalt i punkt 5 nevnt den svenske reguleringen av den tverretatlige innsatsen mot grov organisert kriminalitet som et eksempel på en mulig løsning. Det har derimot ikke vært fremhevet et særskilt behov for regler om informasjonsplikt for offentlige myndigheter for å forebygge og bekjempe arbeidslivskriminalitet.

Arbeidsgruppen ser at det kan være utfordringer knyttet til regler om at opplysninger kan, men ikke må deles. Reglene forutsetter at de samarbeidende etater har et godt samarbeid og faktisk deler de opplysningene som kan deles. En pliktregel kan bidra til ytterligere deling. Det er imidlertid ikke meldt fra etatenes side at det er et problem at nødvendige opplysninger ikke deles der regelverket åpner for det. Selv om det innføres en pliktregel, vil etatene i alle tilfeller måtte vurdere om utlevering av opplysningene er nødvendig, og utleveringen vil dermed fortsatt være avhengig av den skjønnsmessige vurderingen som foretas av den avgivende myndighet.

Arbeidsgruppen legger til grunn at dersom det skal etableres en informasjonsplikt, kan den ikke gjelde ubetinget. Det kan blant annet være særskilte forhold ved opplysningene som gjør at de ikke bør kunne pålegges utlevert, for eksempel at de gjelder særlig sensitive forhold. En ubetinget plikt vil for politiets del kunne ha uheldige konsekvenser både for etterforskningen av straffbare forhold og for politiets etterretningsvirksomhet. Det er verdt å merke seg at heller ikke den svenske reguleringen pålegger en ubetinget plikt til å dele opplysninger, jf. punkt 6.1 ovenfor. Det skal foretas en interesseavveining, slik at opplysningene ikke skal deles dersom hensynet bak taushetsplikten veier tyngre enn hensynet som taler for å dele opplysningen.

Et annet forhold er at arbeidslivskriminalitet ikke er et entydig definert, rettslig begrep. Det er derfor vanskelig å trekke klare grenser for når en eventuell plikt skal inntreffe, og vurderingen vil derfor i alle tilfeller måtte være skjønnsmessig.

Arbeidsgruppen mener derfor at det på nåværende tidspunkt ikke foreligger et tilstrekkelig behov for å fastsette en plikt for myndighetene til å dele informasjon for å forebygge og bekjempe arbeidslivskriminalitet. Etter arbeidsgruppens vurdering vil den nye § 13 g i forvaltningsloven og forskriften som foreslås av arbeidsgruppen her, kunne gi etatene tilstrekkelig mulighet til å utlevere og få nødvendige opplysninger i deres felles innsats mot arbeidslivskriminalitet. Det kan være aktuelt å se på behovet for en informasjonsplikt på nytt når forskrifter gitt med hjemmel i den nye forvaltningsloven § 13 g har blitt vedtatt og praktisert en tid.

8.5 Viderebehandling

8.5.1 Utgangspunktene etter personvernforordningen

Det følger av personvernforordningen artikkel 5 nr. 1 bokstav b at personopplysninger skal samles inn for «spesifikke, uttrykkelig angitte og berettigede formål og ikke viderebehandles på en måte som er uforenlig med disse formålene».

Viderebehandlingen kan være forenlig eller uforenlig med innsamlingsformålet. Artikkel 6 nr. 4 angir en ikke-uttømmende liste med momenter som skal vektlegges i vurderingen av om viderebehandlingen er forenlig med innsamlingsformålet, blant annet «enhver forbindelse mellom formålene som personopplysningene er blitt samlet inn for, og formålene med den tiltenkte viderebehandlingen».

Etter fortalepunkt 50 i forordningen krever forenlig viderebehandling ikke et annet rettslig grunnlag enn det som ligger til grunn for innsamlingen av personopplysninger. Slik viderebehandling kan altså skje uten et særskilt viderebehandlingsgrunnlag.

En viderebehandling som er uforenlig med innsamlingsformålet, er i utgangspunktet forbudt, jf. forordningen artikkel 5 nr. 1 bokstav b. For at en viderebehandling som er uforenlig med innsamlingsformålet, skal være lovlig, må den enten ha et særskilt rettsgrunnlag i nasjonal rett eller være basert på samtykke fra den registrerte, jf. forordningen artikkel 6 nr. 4.

8.5.2 Arbeidsgruppens vurderinger og forslag

Etter arbeidsgruppens vurdering er formålsangivelsen «for å løse oppgaver som er lagt til mottaker- eller avsenderorganet, og som gjelder å forebygge, avdekke, forhindre eller sanksjonere lovbrudd som kan gi dårligere arbeidsvilkår, krenke arbeidstakeres rettigheter, skade konkurransen i næringslivet eller medføre misbruk av skatte-, avgifts- eller velferdsordninger», som foreslås i § 3 første ledd, dekkende for behovet for behandling og viderebehandling av opplysninger for å forebygge og bekjempe arbeidslivskriminalitet. Dette omfatter for eksempel tilfeller der opplysninger som deles og sammenstilles etter §§ 3 og 5, tas med tilbake til organene for videre oppfølging av saken, som for eksempel å ilegge administrative sanksjoner og reaksjoner, eller for å forebygge arbeidslivskriminalitet. Formålsangivelsen omfatter også tilfeller der saker som gjelder straffbare lovbrudd, følges opp videre av politiet i straffesakssporet.

8.6 Bruk av og tilgang til et felles IKT-system

Det vises til omtalen i punkt 4.2 av dagens bruk av a-krimssamarbeidsløsning og akrim.no i a-krimssamarbeidet.

For å kunne ha muligheter til videreutvikling av en IKT-løsning som understøtter arbeidet mot arbeidslivskriminalitet, foreslår arbeidsgruppen en teknologinøytral bestemmelse om bruk av og tilgang til et felles IKT-system i forslaget til § 4 første ledd. Forslaget innebærer at de offentlige myndighetene som kan dele personopplysninger med hverandre etter § 3 første og annet ledd, kan behandle de delte opplysningene i et felles IKT-system dersom det er nødvendig for å ivareta formålene i § 3 første ledd.

Et felles IKT-system kan legge til rette for blant annet å registrere, lese, oppdatere, slette, dele og sammenstille opplysninger. Et slikt system vil også gjøre det enklere å foreta analyser for å kunne fange opp utviklingstrekk og eventuelt velge ut aktuelle kontrollobjekter. I tillegg vil et felles IKT-system kunne legge til rette for å kunne utarbeide rapporter for a-krimsentrene.

Tilgangen til et felles IKT-system kan begrenses ut ifra formålet med behandlingen av opplysninger, og den enkelte ansattes behov for å gjøre seg kjent med opplysningene. Flere av opplysningene som registreres i et felles IKT-system vil gjelde personlige forhold av sensitiv karakter som det er behov for å hemmeligholde, og som er underlagt taushetsplikt etter forvaltningsloven § 13. For Tolletaten og Skatteetaten vil opplysninger om økonomiske forhold være taushetsbelagte etter henholdsvis skatteforvaltningsloven § 3-1 og tolloven § 12-1. Det bør derfor kun være medarbeidere i organer som har hjemmel til å dele opplysninger med hverandre i arbeidet mot arbeidslivskriminalitet, jf. omtalen av forslaget til § 3 ovenfor, som kan gis tilgang til taushetsbelagte opplysninger i det felles IKT-systemet. Arbeidsgruppen foreslår i tillegg at kun medarbeidere med tjenstlig behov skal kunne gis slik tilgang. Vurderingen av om det foreligger tjenstlig behov skal ta utgangspunkt i etatenes behov for opplysninger i forbindelse med arbeidet med å forebygge, avdekke, forhindre eller sanksjonere arbeidslivskriminalitet.

Arbeidsgruppen foreslår i § 4 annet ledd første punktum at tilsatte i Arbeidstilsynet, NAV, Skatteetaten, Tolletaten og politiet som er lokalisert i et av a-krimsentrene, og som har tjenstlig behov for opplysningene, skal gis tilgang til å bruke det felles IKT-systemet. Det foreslås i § 4 annet ledd annet punktum at tilsatte i organer som omfattes av delingshjemmelen i § 3, og som deltar i et formalisert a-krimssamarbeid, også kan gis slik tilgang dersom de har tjenstlig behov for det. Dette betyr at for eksempel tilsatte i Skatteetaten som deltar i et formalisert a-krimssamarbeid utenfor a-krimsentrene, også kan gis tilgang til IKT-systemet. Begrepet «formalisert» innebærer at det foreligger en avtale som regulerer det aktuelle samarbeidet, eller at samarbeidet er nedfelt i instruks eller styringsdokumenter for organene.

Arbeidsgruppen legger til grunn at det i utgangspunktet er Arbeidstilsynet, NAV, Skatteetaten, Tolletaten og politiet som i fellesskap avgjør hvilke myndigheter nevnt i forslaget til § 3 annet ledd som skal gis tilgang til IKT-systemet.

Den behandlingsansvarlige må sørge for at tilgangen behovsprøves, og gjennom regelmessige evalueringer trekke tilbake tilganger som det ikke lenger er behov for, slik som når medarbeidere bytter arbeidsoppgaver eller slutter. Det vises til forslaget til § 7 og omtalen i punkt 8.9 om delt behandlingsansvar. Alle organer har behandlingsansvar for sine medarbeideres bruk av det felles IKT-systemet. Lederen i organet skal påse at tilgangen behovsprøves, og kan delegere denne oppgaven internt i sin organisasjon.

Tilgangen og behandlingen må være gjenstand for sporing for å hindre uberettiget bruk av tilgangene og opplysningene. Den behandlingsansvarlige nevnt i punkt 8.15 om informasjonssikkerhet, sørger for slik sporing. Øvrige behandlingsansvarlige må også ha rutiner og systemer for å hindre at deres medarbeidere misbruker systemet.

8.7 Sammenstilling av opplysninger

8.7.1 Bakgrunn og rettslige utgangspunkter

Det vises til punkt 4.1 og 4.4 hvor arbeidet med kunnskapsbygging og behovet for regler som tilrettelegger for sammenstilling av opplysninger er omtalt.

A-krimssamarbeidet har utviklet seg over tid. Ved utarbeidelsen av *Nasjonal veileder for informasjonsdeling mellom kontrolletatene, politiet og private, for å bekjempe kriminalitet* i 2015 var fokuset rettet mot etatenes lovhjemler for å dele opplysninger, herunder taushetsbelagte opplysninger. Senere har a-krimstrategien, likelydende tekster i tildelingsbrevene til etatene som deltar i a-krimssamarbeidet, felles handlingsplaner og felles mål- og resultatstyringsregime gitt etatene føringer om at a-krimssamarbeidet skal være kunnskapsstyrt og at kunnskapsbygging er et felles ansvar. I arbeidet med kunnskapsbygging er sammenstilling av opplysninger fra relevante organer, myndigheter og registre helt sentralt for å kunne jobbe mer systematisk og effektivt.

Etter forvaltningsloven § 13 g kan det gis forskrift om annen behandling av opplysninger i forbindelse med delingen. Som nevnt i punkt 7.2 omfatter begrepet «behandling» også sammenstilling av opplysninger.

Begrepet «sammenstilling» er ikke nærmere beskrevet i personvernforordningen, og arbeidsgruppen legger til grunn at det er handlingsrom for å presisere begrepet i nasjonal rett. Med sammenstilling menes kobling av personopplysninger, også opplysninger om grupper av personer. Opplysninger som benyttes i en slik sammenstilling, kan omfatte både opplysninger innhentet fra den registrerte, offentlige myndigheter, offentlige registre og andre kilder.

Eksempel på sammenstilling er når et organ, typisk i forbindelse med en kontroll, innhenter og kobler personopplysninger mottatt fra et annet organ sammen med for eksempel opplysninger som kommer fra andre registre. Denne behandlingsaktiviteten

kan også omfatte situasjoner der opplysningene som er innhentet og lagret i forbindelse med en kontroll, også i a-krimssammenheng, analyseres ved hjelp av teknologiske fremgangsmåter for å målrette kontroller og velge ut potensielle kontrollområder og kontrollobjekter.

8.7.2 Arbeidsgruppens vurderinger og forslag

Arbeidsgruppen foreslår at det tas inn en bestemmelse i forskriften om sammenstilling av opplysninger, se forslaget til § 5. En slik bestemmelse vil bidra til å avdekke relevant informasjon om aktører, og til å utarbeide mer treffsikre analyser og rapporter med oversikt over utviklingstrekk, aktører, miljøer og aktiviteter knyttet til lovbrudd, som igjen vil gi et bedre grunnlag for riktige beslutninger om prioriteringer og valg av kontrollobjekter og tiltak. Slike sammenstillinger er nødvendige for at organene og myndighetene skal kunne avdekke, avverge og sanksjonere enkelte lovbrudd og særlig viktige i arbeidet med å forebygge og bekjempe arbeidslivskriminalitet generelt.

Å sammenstille relevant informasjon både fra de ulike organene og myndighetene og fra andre kilder, er en forutsetning for et effektivt og kunnskapsbasert arbeid med å avdekke kriminelle aktører. For å sikre at opplysningene som sammenstilles er så korrekte som mulig, anbefaler arbeidsgruppen at informasjonen også kan berikes med registeropplysninger som de ulike organene har tilgang til, for eksempel Enhetsregisteret, Folkeregisteret og Arbeidsgiver- og arbeidstakerregisteret. Registeropplysninger vil dermed inngå i sammenstillingen. Opplysninger som er tilgjengeliggjort, eksempelvis gjennom registertilgang, anses som delt i forskriftens forstand.

Hvilke organer som bør få adgang til å dele taushetsbelagte opplysninger, er omtalt i punkt 8.3.2.1, der det også fremgår at forslaget til § 3 også åpner for å dele opplysninger med Skatteetaten, Tolletaten og politiet, selv om disse etatene ikke eller bare delvis er underlagt forvaltningsloven.

Etter arbeidsgruppens vurdering må en bestemmelse om behandling av opplysninger, også sammenstilling, omfatte de organene og myndighetene som er foreslått tatt inn i forslaget til § 3 første ledd bokstav a til h. For å oppnå et mest mulig effektivt tverretattlig samarbeid mot arbeidslivskriminalitet, må bestemmelsen altså også omfatte Skatteetaten, Tolletaten og politiet, som er nevnt i forslaget til § 3 første ledd annet punktum. Det følger av omtalen i Prop. 166 L (2020–2021) side 61 at alle organene som er foreslått tatt inn i forskriften § 3 første og annet ledd, vil kunne omfattes av en bestemmelse om annen behandling av opplysninger etter delingen, uavhengig av om taushetsplikten deres følger av forvaltningsloven eller særlovgivningen.

Før det foretas en sammenstilling, må det vurderes hva hensikten med den skal være. Etatene i samarbeidet innehar i fellesskap mange og til dels sensitive opplysninger om personer og virksomheter, og en sammenstilling av disse opplysningene kan utgjøre et inngrep overfor den registrerte. De sammenstilte opplysningene kan eksempelvis

innebære at en person som ut fra den enkelte etats egne opplysninger ikke fremstår som et aktuelt kontrollobjekt, likevel fremstår slik når flere etater sammenstiller sine opplysninger.

For å ivareta hensynet til de registrerte, foreslår arbeidsgruppen at det stilles flere vilkår for en slik sammenstilling, se forslaget til § 5. For det første skal sammenstillingen begrenses til de organene som omfattes av forslaget til § 3 første og annet ledd. Videre må opplysningene som sammenstilles, være delt eller tilgjengeliggjort for et formål som er nevnt i § 3 første ledd. I tillegg til dette mener arbeidsgruppen at også selve sammenstillingen bør knyttes til bestemte formål. Behovet for sammenstilling av opplysninger gjør seg blant annet gjeldende i arbeidet med å avdekke relevant informasjon og utarbeide analyser og rapporter om aktører som begår lovbrudd, og miljøer disse aktørene inngår i, analyser og rapporter med oversikt over utviklingstrekk og aktiviteter knyttet til begåtte lovbrudd og beslutningsgrunnlag for prioriteringer og valg av kontrollobjekter og virkemidler. Sammenstillingen må altså være nødvendig for å ivareta et av disse formålene.

Bestemmelsen i forslaget til § 5 er ikke ment å begrense adgangene som etatene ellers har til å sammenstille opplysninger etter andre regler, men å tydeliggjøre adgangen etatene har til å sammenstille opplysningene i fellesskap og gjennom et felles IKT-system.

Arbeidsgruppen legger til grunn at enkelte sammenstillinger som foreslås regulert i forskriften, vil skje ved bruk av helautomatiserte analyseverktøy uten menneskelig innblanding, eksempelvis ved profilering og utvelgelse av enkeltindivider til kontroll. Slike analyseverktøy vil være ikke-diskriminerende og basert på rettfærdige kriterier.

Personvernforordningen artikkel 22 legger begrensninger for adgangen til å treffe avgjørelser som utelukkende er basert på automatisert behandling dersom disse medfører rettsvirkninger overfor den enkelte eller på tilsvarende måte i betydelig grad påvirker vedkommende. Dersom det benyttes automatisert analyse for å velge ut kontrollobjekter, er det etter arbeidsgruppens vurdering noe uklart om dette etter omstendighetene vil kunne anses som avgjørelser som «i betydelig grad påvirker» de det gjelder. Artikkel 22 gjelder imidlertid kun for avgjørelser som treffes helautomatisert, det vil si uten menneskelig innblanding. Arbeidsgruppen legger til grunn at det ikke vil være aktuelt å fatte helautomatiserte beslutninger om hvem som kontrolleres, men at de automatiserte analysene kun vil fungere som beslutningsstøtte. Den automatiserte analysen vil dermed ikke omfattes av begrensningene i personvernforordningen artikkel 22, og det er ikke behov for å utforme rettsgrunnlag for automatiserte avgjørelser.

8.8 Opplysninger som kan behandles etter forskriften

8.8.1 Rettslige utgangspunkter

Etter personvernforordningen artikkel 9 nr. 1 er behandling av særlige kategorier av personopplysninger forbudt, dersom ikke et av unntakene i artikkel 9 nr. 2 kommer til anvendelse. Artikkel 9 nr. 2 g åpner for behandling som er nødvendig av hensyn til «viktige allmenne interesser». Slik behandling krever et særskilt rettslig grunnlag og skal «stå i et rimelig forhold til det mål som søkes oppnådd, være forenlig med det grunnleggende innholdet i retten til vern av personopplysninger og sikre egnede og særlige tiltak for å verne den registrertes grunnleggende rettigheter og interesser».

Personvernforordningen artikkel 10 regulerer behandling av personopplysninger om «straffedommer og lovovertrедelser eller tilknyttede sikkerhetstiltak». Etter bestemmelsens første punktum oppstilles det ingen særlige krav for behandling av slike personopplysninger når behandlingen skjer «under en offentlig myndighets kontroll». Adgangen til behandling beror i slike tilfeller kun på artikkel 6.

Som nevnt i punkt 5.2, gir ikke personopplysningsloven § 12 a adgang til utlevering av særlige kategorier av personopplysninger.

Forvaltningsloven § 13 g åpner som nevnt i punkt 7.2 for å gi forskrifter om behandling av særlige kategorier av personopplysninger.

8.8.2 Arbeidsgruppens vurderinger og forslag

For å sikre en effektiv bekjempelse av arbeidslivskriminalitet, er det behov for å dele og behandle både taushetsbelagte og ikke-taushetsbelagte opplysninger. Opplysningene kan gjelde fysiske og juridiske personer som begår arbeidslivsrelaterte lovbrudd, og personer som rammes av slike lovbrudd.

Innsatsen i a-krim samarbeidet har som mål å redusere markedet for kriminelle aktører og gjøre det vanskelig for dem å hente ut økonomiske fordeler ved å utnytte markedet og aktører i arbeidslivet. I forbindelse med tverretatlige kontroller innhentes opplysninger fra arbeidstakere og arbeidsgiver. Opplysningene som innhentes, vil normalt ikke være særlige kategorier av personopplysninger, jf. personvernforordningen artikkel 9.

Det kan i noen tilfeller være nødvendig for å sikre en effektiv bekjempelse av arbeidslivskriminalitet å dele med andre etater særlige kategorier av personopplysninger som den enkelte etat har tilgang til. Etatene mottar eksempelvis tips blant annet fra arbeidstakere, arbeidstakerorganisasjoner og frivillige organisasjoner. For eksempel kan tips fra en arbeidstakerorganisasjon gå ut på at «En polsk ansatt i X virksomhet har rapportert om svært lange arbeidsdager, også i helger. I arbeidskontrakten står det at det ikke utbetales overtid.»

Tips kan inneholde særlige kategorier av personopplysninger. Innsatsen mot arbeidslivskriminalitet skal være kunnskapsstyrt, og i arbeidet med kunnskapsbygging inngår også tips. Forskriften bør derfor ikke begrenses til bare å omfatte personopplysninger som er underlagt lovbestemt taushetsplikt, men også omfatte særlige kategorier av personopplysninger.

Også utover informasjon som kommer fra tips, kan de enkelte organene ha tilgang til særlige kategorier av personopplysninger. Noen av disse opplysningene vil være relevante å dele, mens andre ikke vil være det. Arbeidsgruppen vurderer at det relativt sjelden vil være relevant å dele opplysninger om helseforhold. Eksempelvis har NAV ved flere anledninger meldt inn at de i utgangspunktet ikke ser behov for å dele opplysninger om en stønadsmottakers helse, men at det vil være tilstrekkelig å dele informasjon om at en person mottar stønad, hvilken type stønad og for hvilke perioder. Samtidig kan det eksempelvis være relevant for Arbeidstilsynet å dele opplysninger om at det er skjedd en arbeidsulykke på en arbeidsplass, men ikke nærmere detaljer om skadeomfanget til arbeidstakere.

Videre går arbeidsgruppen ut fra at det nokså sjelden vil være behov for å dele opplysninger om eksempelvis en persons seksuelle legning eller forhold, politiske oppfatning eller religiøse tilhørighet.

Det stilles strenge krav til behandling av særlige kategorier av personopplysninger, og det bør derfor gjøres en særskilt nødvendighetsvurdering før slike opplysninger deles og viderebehandles. Nødvendighetsvilkåret skal vurderes opp mot formålet med delingen og den videre behandlingen av opplysningene. Vilkåret innebærer også at det ikke bør behandles særlige kategorier av personopplysninger dersom formålet med delingen kan ivaretas gjennom mindre inngripende tiltak for den registrerte. Videre vil innholdet i dette vilkåret kunne variere ut fra behovet for å dele og behandle opplysningene, og hvor sterkt inngrep i personvernet en slik behandling vil være.

Informasjon om at en person er dømt for lovbrudd vil være en sensitiv opplysning. Samtidig er opplysninger om lovovertrедelser av åpenbar interesse for å sikre en effektiv bekjempelse av arbeidslivskriminalitet. Det må derfor gjøres en avveining av hensynet til lovovertrедeren opp mot hensynet til en effektiv bekjempelse av arbeidslivskriminalitet. Arbeidsgruppen mener at det ikke vil være aktuelt eller formålstjenlig at informasjon om alle typer lovbrudd skal kunne deles etter bestemmelsene i denne forskriften. Eksempelvis vil opplysninger om domfellelse for seksuallovbrudd neppe være relevant i denne sammenhengen. På den annen side vil eksempelvis overtrедelser av allmenngjøringsloven, ulike former for bedragerier eller hvitvasking kunne være relevante å dele.

Dersom målet med effektiv bekjempelse av arbeidslivskriminalitet skal oppnås, mener arbeidsgruppen at det ikke er hensiktsmessig å avgrense delingsadgangen mot opplysninger som vil falle inn under artikkel 10. Arbeidsgruppen mener her at hensynet

til lovovertrederen må vike for samfunnets behov for å ettergå denne type kriminalitet. Det anbefales derfor at det etter forskriften skal kunne deles opplysninger som nevnt i personvernforordningen artikkel 10 når det er nødvendig for å oppnå formålet med forskriften. I vurderingen av hvilke opplysninger som er nødvendige å dele, skal typen lovovertrædelse særlig vektlegges.

Arbeidsgruppen har vurdert om det i forslaget til forskrift bør listes opp uttømmende hvilke opplysninger som kan deles, men ser ikke at det vil være mulig å gi noen slik uttømmende oppstilling. En slik uttømmende oversikt vil fort kunne begrense arbeidet mer enn det tilrettelegger for et effektivt samarbeid.

Arbeidsgruppen foreslår med dette at det skal følge av forskriften § 6 at når det er nødvendig for å ivareta formålet i § 3, kan behandling av opplysninger etter forskriften også omfatte personopplysninger som nevnt i personvernforordningen artikkel 9 og 10.

8.9 Behandlingsansvar

8.9.1 Innledning

I personvernforordningens system er det i all hovedsak to typer aktører som har ansvar for behandling av personopplysninger. Disse er den behandlingsansvarlige, som har det primære ansvaret for behandlingen, og databehandleren, som har et mer begrenset og avledet ansvar.

Den behandlingsansvarlige er den som «alene eller sammen med andre bestemmer formålet med behandlingen av personopplysninger og hvilke midler som skal benyttes», jf. personvernforordningen artikkel 4 nr. 7. Med «midler som skal benyttes» menes blant annet beslutninger om hvordan personopplysninger skal behandles. Når formålet med behandlingen og midlene som skal brukes, er fastsatt i nasjonal rett, kan den behandlingsansvarlige utpekes i nasjonal rett.

Når to eller flere behandlingsansvarlige i fellesskap fastsetter formålene med og midlene for behandlingen, foreligger det et felles behandlingsansvar, jf. personvernforordningen artikkel 26 nr. 1 første punktum. De felles behandlingsansvarlige skal i så fall «på en åpen måte fastsette sitt respektive ansvar» ved hjelp av en ordning seg imellom, med mindre ansvarsfordelingen er nærmere regulert i nasjonal rett, jf. annet punktum. I ordningen kan det utpekes et kontaktpunkt for den registrerte, jf. tredje punktum.

Databehandleren behandler personopplysninger kun på instruks fra og på vegne av den behandlingsansvarlige, jf. personvernforordningen artikkel 4 nr. 8. Databehandlerens adgang til å behandle personopplysninger hviler på den behandlingsansvarliges rettslige grunnlag, og skal reguleres gjennom en skriftlig avtale.

I norsk forvaltning er det i liten grad tradisjon for at offentlige myndigheter opptrer som rene databehandlere for hverandre. I a-krimssamarbeidet opptrer Skatteetaten likevel som databehandler for de øvrige etatene. Skatteetaten har fått ansvaret for drift, utvikling og informasjonssikkerhet i den felles samhandlingsløsningen og har i dag inngått databehandleravtaler med de enkelte etatene som bruker systemet, utenom politiet.

8.9.2 Arbeidsgruppens vurderinger og forslag

Etter de alminnelige reglene i personvernforordningen må behandlingsansvaret i a-krimssamarbeidet fastlegges konkret for de ulike behandlingsaktivitetene, jf. artikkel 4 nr. 7.

Personvernforordningen åpner for at behandlingsansvaret kan reguleres nærmere i nasjonal rett. Arbeidsgruppen har vurdert om det bør gis regler om behandlingsansvar. Slik regulering kan være hensiktsmessig dersom det bidrar til å klargjøre ansvaret, eller der forordningens alminnelige regler kan føre til at det oppstår felles behandlingsansvar i så stor utstrekning at det vil by på praktiske vanskeligheter for de behandlingsansvarlige eller for registrerte som skal utøve sine rettigheter.

Etter arbeidsgruppens vurdering er det ikke hensiktsmessig å utforme en fullstendig regulering av behandlingsansvaret i a-krimssamarbeidet. Det foreslås i stedet et særskilt begrenset ansvar knyttet til visse oppgaver. Arbeidsgruppen viser her til at samarbeidet er sammensatt og omfatter ulike behandlingsaktiviteter og behandlingsformål. Personvernforordningens alminnelige regler om behandlingsansvaret er utformet slik at ansvaret vil plasseres hos den eller de som i det enkelte tilfellet har den reelle kontrollen over behandlingen. Plasseres ansvaret et annet sted gjennom avvikende regler, vil det kunne lede til en uhenktsmessig ansvarsforskyvning. Tilsvarende vil nærmere regulering av i hvilke tilfeller det foreligger et delt og selvstendig behandlingsansvar, kunne lede til at de behandlingsansvarlige får delt ansvar der behandlingen reelt sett ikke er felles, eller at de får parallelt selvstendig ansvar for én og samme behandling.

Arbeidsgruppen mener på denne bakgrunn at det som utgangspunkt bør overlates til organene å fastlegge behandlingsansvaret for de enkelte behandlingsaktivitetene på grunnlag av forordningens alminnelige regler, også i hvilken utstrekning det foreligger felles behandlingsansvar.

Når det gjelder det felles IKT-systemet, ser arbeidsgruppen at det er hensiktsmessig med en nærmere regulering i forskriften. Etter arbeidsgruppens vurdering bør det pekes ut ett organ som får ansvar for IKT-systemet som sådan, med andre ord ivaretagelse av systemfunksjoner som drift og sikring, i den tekniske løsningen.

Arbeidsgruppen foreslår dermed at det i forskriften utpekes ett organ blant deltakerne i a-krimssamarbeidet som skal gis et særskilt ansvar for å ivareta disse felles oppgavene.

Det samme organet vil også ha behandlingsansvar for andre administrative forvaltningsoppgaver slik som drift og vedlikehold av IKT-systemet. Arbeidsgruppen foreslår at dette organet skal være Skattedirektoratet.

Utover dette ansvaret må organene fastlegge behandlingsansvaret med utgangspunkt i personvernforordningen. Arbeidsgruppen legger til grunn at dette i praksis vil bli en kombinasjon av selvstendig og felles behandlingsansvar, avhengig av de konkrete behandlingsformålene og aktivitetene. Organene vil i utgangspunktet ha et selvstendig behandlingsansvar når de behandler personopplysninger i systemet for egne formål, for eksempel ved oppslag i systemet, eller når personopplysninger tas ut av systemet for videre bruk i egen etat.

Bestemmelsen som fastsetter dette ansvaret, medfører ingen endringer i organenes ansvar etter forvaltningsloven eller offentleglova.

Arbeidsgruppen ser ellers ikke behov for å innta henvisninger til personvernforordningens alminnelige regler i forskriften, utover at det foreslås fastsatt i § 2 at personopplysningsloven, og dermed forordningen, gjelder for behandlingen av personopplysninger i a-krimssamarbeidet, med utfyllende regler i forskriften.

8.10 Informasjon til den registrerte

Utover forslaget til § 2 om at personopplysningsloven gjelder for behandling av personopplysninger i a-krimssamarbeidet, foreslår arbeidsgruppen ikke å ta inn regler om informasjon til den registrerte i forskriften.

Personvernforordningen pålegger den behandlingsansvarlige å gi informasjon til den registrerte når man behandler deres personopplysninger, se artiklene 5, 12, 13 og 14. Informasjonen skal være kortfattet, forståelig og lett tilgjengelig.

Det følger av personopplysningsloven § 16 første ledd bokstav d at retten til informasjon og innsyn etter personvernforordningen artikkel 13, 14 og 15 ikke omfatter opplysninger som er underlagt taushetsplikt i eller i medhold av lov. Det avgjørende er da om den aktuelle taushetspliktregelen er til hinder for at den registrerte gis informasjonen. Videre åpner § 16 første ledd bokstav b for unntak fra opplysningsplikten der «det er påkrevd å hemmeligholde av hensyn til forebygging, etterforskning, avsløring og rettslig forfølgning av straffbare handlinger». Dette omfatter handlinger som er straffbare etter norsk rett, jf. Grunnloven § 96, og ikke handlinger som kan møtes med forvaltningssanksjoner som kun er straff etter EMK. Men bestemmelsen åpner også for unntak for å avdekke straffbare forhold som ledd i andre kontrollateters virksomhet, jf. Ot. prp. nr.92 (1998-1999) side 121, som det er referert til i Prop. 56 LS (2017-2018) side 216.

8.11 Den registrertes rettigheter – rett til innsyn, retting, sletting og begrensning av behandling

Utover forslaget til § 2 om at personopplysningsloven gjelder for behandling av personopplysninger i a-krimisamarbeidet, foreslår arbeidsgruppen heller ikke å ta inn regler om innsyn, retting eller begrensning i forskriften.

Den registrerte har etter artikkel 15 i personvernforordningen rett til innsyn i egne personopplysninger som myndighetene behandler i en felles IKT-løsning. Dette innebærer blant annet at man skal kunne motta en bekreftelse og forklaring med informasjon om formålet med behandlingen, opplysningskategorier, eventuelle mottakere, kilder, og ellers de informasjonselementene som fremgår av nevnte artikkel. Den registrerte skal også kunne motta en kopi av slike opplysninger.

Personvernforordningen oppstiller ikke noen unntak fra innsynsretten, men slike unntak kan gjøres i nasjonal rett av hensyn til andre offentlige interesser som angitt i artikkel 23, såfremt unntaket omkranses av nødvendige sikkerhetsgarantier.

Personopplysningsloven inneholder en rekke unntak fra innsynsretten i § 16. Etter personopplysningsloven § 16 første ledd bokstav b kan innsyn nektes når hemmelighold er påkrevd av hensyn til forebygging, etterforskning, avsløring og rettslig forfølging av straffbare handlinger. Det antas at dette unntaket vil kunne være anvendelig ved innsynsforespørsler som kan motvirke pågående kontrollsaker av arbeidslivskriminalitet. Om innsyn kan nektes, beror på en konkret vurdering av det enkelte tilfellet.

Ved forespørsel om innsyn i opplysninger som flere organer behandler samtidig i fellesskap, vil Skatteetaten kunne svare på anmodningen under forutsetning av at det inngås en avtale om behandlingsansvar. Ansvaret for behandlingen av slike forespørsler vil kunne delegeres til den som har det daglige ansvaret for det enkelte a-krimisenter.

Det legges til grunn at avslag på innsynskrav etter personopplysningsloven ikke er enkeltvedtak etter forvaltningsloven § 2 første ledd bokstav a og b, som det er forvaltningsrettslig klagerett over. Avgjørelser om innsyn kan påklages til Datatilsynet, se punkt 8.13.

Personvernforordningen artikkel 16 gir den registrerte rett til retting av uriktige personopplysninger uten ugrunnet opphold og komplettering av mangelfulle personopplysninger.

Artikkel 17 regulerer retten til sletting. Bestemmelsen gir den registrerte rett til å få slettet personopplysninger om seg selv på en rekke ulike grunnlag, jf. artikkel 17 nr. 1 bokstav a til f. Regelen er imidlertid i stor grad knyttet til om vilkårene for behandling av personopplysninger er oppfylt.

Retten til begrensning av behandling reguleres av forordningen artikkel 18 nr. 1. Begrensning av behandling er i artikkel 4 nr. 3 definert som «merking av lagrede personopplysninger med det som mål å begrense behandlingen i fremtiden». Retten til begrensning inntreder dersom opplysningenes riktighet er omtvistet (bokstav a), behandlingen er ulovlig og den registrerte motsetter seg sletting av personopplysningene og i stedet anmoder om begrensning (bokstav b), behandling ikke lenger er nødvendig, men opplysningene trengs for å fastsette, gjøre gjeldende eller forsvare et rettskrav (bokstav c), eller den registrerte har protestert mot videre behandling i medhold av artikkel 21 nr. 1, i påvente av en avgjørelse av om videre behandling kan skje (bokstav d). Opplysningene kan bare behandles for visse formål som er nærmere angitt i artikkel 18 nr. 2.

Artikkel 19 inneholder regler om underrettelsesplikt ved retting, sletting og begrensning av behandling etter artikkel 16 til 18. Den behandlingsansvarlige skal selv sørge for å underrette enhver mottager som opplysningene er formidlet til om at retting, sletting eller begrensning er utført, med mindre dette viser seg uforholdsmessig vanskelig, og på den registrertes oppfordring opplyse ham eller henne om hvem disse mottagerne er.

8.12 Sletting

Det fremgår av personvernforordningen artikkel 5 nr. 1 bokstav e, jf. nr. 2, at den behandlingsansvarlige er ansvarlig for at personopplysninger ikke lagres lenger enn det som er nødvendig for formålene med behandlingen.

Hvor lenge det er nødvendig å lagre personopplysninger, vil variere ut fra hvilket formål som ligger til grunn for informasjonsinnhenting og -delingen. For å avdekke om det har skjedd lovbrudd, vil det ofte ikke være behov for å lagre personopplysninger i et felles IKT-system i lang tid. Det samme gjelder for rapporterings- og evalueringsformål. For formål knyttet til analyse og kunnskapsbygging, kan det være nødvendig å lagre opplysningene over en lengre periode, slik at man kan følge utviklingen av arbeidslivskriminalitet og ulike bransjer over tid. Til en viss grad kan det være tilstrekkelig for analyseformål og kunnskapsbygging å benytte anonymiserte eller pseudonymiserte data. Eksempelvis kan identifiserende kjennetegn utelates ved at navn og fødselsnummer fjernes, organisasjonsnummer slettes, eller ved aggregering av opplysninger, for eksempel bruke byer eller kommuner i stedet for konkrete adresser. I en del tilfeller vil det også kunne være nødvendig å oppbevare identifiserende kjennetegn for å kunne se hvordan personer opererer i og mellom flere virksomheter. Dette er viktig i arbeidet med å kartlegge kriminelle aktører over tid for å se hvilke tiltak det er nødvendig å iverksette.

Som nevnt i punkt 8.14 vil relevante personopplysninger også registreres i den enkelte etats IKT-systemer, og være tilgjengelig der for søk og oppslag etter at opplysningene er slettet fra eller anonymisert i det felles IKT-systemet. Inngår informasjonen i en

konkret sak, vil informasjonen også kunne gjenfinnes i de enkelte etatenes saks- og arkivsystemer.

Arbeidsgruppen foreslår i forslaget til § 8 at personopplysninger i det felles IKT-systemet skal slettes når opplysningene ikke lenger er nødvendige for formålet som de ble samlet inn eller behandlet for, så langt opplysningene ikke skal arkiveres og avleveres etter arkivlova, se punkt 8.14. Det foreslås ikke å forskriftsfeste noe konkret tidspunkt for når opplysningene skal slettes, men arbeidsgruppen anbefaler at organene som har tilgang til det felles IKT-systemet etter forslaget § 4, i fellesskap utarbeider en vurdering av lagringsbehov for det enkelte formål for å sikre at opplysningene slettes når formålet er oppnådd.

8.13 Klage og tilsyn

Etter forslaget til § 2 skal personopplysningsloven gjelde for behandling av personopplysninger i a-krimssamarbeidet. Reglene i personopplysningsloven og personvernforordningen om tilsyn og klage vil dermed gjelde for slik behandling.

Det følger av personopplysningsloven § 20 første ledd at Datatilsynet er tilsynsmyndighet etter personvernforordningen artikkel 51. Tilsynets oppgaver og myndighet reguleres i personopplysningsloven § 20 tredje ledd og personvernforordningen artikkel 57 og 58.

Datatilsynet skal føre tilsyn med og håndheve anvendelsen av personvernforordningen, jf. artikkel 57 nr. 1 bokstav a. Myndigheten til å føre tilsyn gjelder også overholdelsen av bestemmelser om behandling av personopplysninger i andre lover og forskrifter, så langt behandlingen faller innenfor lovens og personvernforordningens virkeområde, jf. personopplysningsloven § 20 tredje ledd bokstav b. Dette innebærer at Datatilsynet skal føre tilsyn med organene nevnt i forslaget § 3 sin behandling av personopplysninger etter forskriften som foreslås av denne arbeidsgruppen.

Videre følger det av personvernforordningen artikkel 57 nr. 1 bokstav f at tilsynet skal behandle klager som er inngitt av blant annet den registrerte. Dette gjelder klager på blant annet avgjørelser om innsyn, retting og sletting. Klageretten gjelder uavhengig av en eventuell klagerett til overordnet organ etter særlovgivningen.

Dersom Datatilsynet finner at behandlingen av den registrertes personopplysninger er i strid med personvernforordningen eller forskriften som foreslås her, kan tilsynet pålegge den behandlingsansvarlige eller databehandleren å imøtekomme den registrertes anmodninger om å utøve sine rettigheter og å sørge for at behandlingsaktivitetene skjer i samsvar med bestemmelsene i personvernforordningen og forskriften, jf. artikkel 58 nr. 1 bokstav c og d. Tilsynet kan også pålegge den behandlingsansvarlige eller databehandleren å rette eller slette personopplysninger eller begrense behandlingen, og å underrette mottakere som personopplysningene er utlevert til, jf. personvernforordningen artikkel 58 nr. 1 bokstav g.

Datatilsynets vedtak kan påklages til Personvernemda, jf. personopplysningsloven § 22 annet ledd.

8.14 Arkivering

8.14.1 Innledning

Registrering av opplysninger i dagens IKT-løsning og akrim.no er omtalt i punkt 4.2. Opplysningene som registreres i samarbeidsløsningen, er innhentet av medarbeidere i Arbeidstilsynet, NAV, Skatteetaten og Tolletaten under gjennomføring av stedlige kontroller. Arkivering av dokumenter skjer i etatenes egne fagsystemer og ikke i samarbeidsløsningen. Sletterrutiner for personopplysninger er innarbeidet i samarbeidsløsningen versjon 2.0, som ble lansert 16. mai 2021.

Det følger av lov 4. desember 1992 nr. 126 om arkiv (arkivlova) § 6 at offentlige organer plikter å ha arkiv, og at disse skal være ordnet og innrettet slik at dokumentene er sikret som informasjonskilder for samtid og ettertid. Dokumenter som verken har inngått i saksbehandlingen til organet eller har verdi som dokumentasjon, skal holdes utenfor eller fjernes fra arkivet ved arkivavgrensing, jf. forskrift om offentlige arkiv § 14 første ledd.

Arkivmateriale kan ikke kasseres (tilintetgjøres) med mindre det er tillatt etter eller i medhold av arkivlova, eller det er gitt særskilt tillatelse av Riksarkivaren, jf. arkivlova § 9 bokstav c. Statlige organer skal utarbeide egne kassasjonsregler for sine fagsaker, jf. forskrift om offentlige arkiv § 16 annet ledd. Reglene gjelder ikke før de er godkjent av Riksarkivaren. Statlige arkiver skal avleveres til Arkivverket i samsvar med forskrifter fastsatt i medhold av arkivlova § 12, jf. § 10 første ledd.

Skatteetaten sendte en bevarings- og kassasjonsvurdering til Arkivverket 26. mars 2021. Konklusjonen i denne vurderingen er at samarbeidsløsningen inneholder bevaringsverdige opplysninger, og det ble bedt om en vurdering av om opplysningene i samarbeidsløsningen skal bevares og avleveres til Arkivverket. Bevarings- og kassasjonsvurderingen er oversendt til behandling i Arkivverket, som i en foreløpig vurdering 12. mai 2021 uttalte at det ikke er klart hvilken verdi informasjonen kan ha i ettertid, og at man er usikker på om materialet skal avleveres.

8.14.2 Arbeidsgruppens vurderinger og forslag

Dokumenter som blir til som ledd i organets virksomhet, og som har verdi som dokumentasjon eller er gjenstand for saksbehandling, skal arkiveres etter arkivlova § 6. Behandling av saker knyttet til de registrerte skjer i de enkelte etatenes egne fagsystemer og ikke i samarbeidsløsningen. Opplysningene som registreres i samarbeidsløsningen, kan imidlertid bli delt og senere brukt av etatene i

saksbehandlingen. Disse dokumentene utgjør dessuten en del av dokumentasjonen på kunnskapsgrunnlaget som ligger til grunn for etatenes vurderinger og beslutninger knyttet til valg av kontrollobjekter, virkemidler og administrative sanksjoner og reaksjoner. Arbeidsgruppens vurdering er at dokumenter i samarbeidsløsningen i utgangspunktet er arkivverdige, men dette må vurderes for de enkelte dokumentene.

Forslaget til §§ 4 og 5 innebærer blant annet at opplysninger fra etatene kan sammenstilles i et felles IKT-system. Ved en sammenstilling kan opplysningene bli endret og beriket, og dermed avvike fra det som registreres i etatenes egne fagsystemer. Enkelte opplysninger vil kun være lagret i det felles IKT-systemet. En avlevering av dokumenter kun fra etatenes systemer vil dermed ikke omfatte alle arkivverdige opplysninger.

Arbeidsgruppen mener på denne bakgrunn at opplysninger som er registrert i det felles IKT-systemet, og som har dokumentasjonsverdi, skal arkiveres og avleveres til Arkivverket i tråd med arkivlova. Det foreslås derfor i § 8 en henvisning til arkivlova, som innebærer blant annet at arkivverdige opplysninger i det felles IKT-systemet skal arkiveres og avleveres til Arkivverket i tråd med arkivlova §§ 6 og 10. Arkiveringsplikten etter arkivlova ivaretas av Skattedirektoratet, som har behandlingsansvaret for systemet, jf. forslag til § 7.

8.15 Informasjonssikkerhet og internkontroll

Den behandlingsansvarlige skal sørge for nødvendig sikring av konfidensialitet, integritet og tilgjengelighet av opplysningene i det felles IKT-systemet i tråd med artikkel 32 i personvernforordningen.

Personvernforordningens kravet til «konfidensialitet» skal sikre at informasjon ikke blir gjort tilgjengelig for uvedkommende. Det betyr at personopplysningene skal være beskyttet mot uautorisert innsyn under behandlingen, for eksempel ved utlevering.

I kravet til «integritet» ligger at informasjon ikke skal kunne endres utilsiktet eller av uvedkommende, og endringer skal kunne spores.

Kravet til «tilgjengelighet» skal sikre at personopplysningene er tilgjengelige for rettmessige brukere når de har behov for det for å kunne utføre sine oppgaver.

Den behandlingsansvarlige vil fritt kunne la seg bistå av en databehandler som også vil måtte overholde de samme kravene.

Hvert organ som har tilgang til det felles IKT-systemet, skal sikre at kun medarbeidere med tjenstlig behov får tilgang til opplysningene. Den behandlingsansvarlige skal etablere rutiner for mottak og behandling av meldinger om mulige feil i systemets opplysninger, også personvernnavvik. Personvernnavvik vil måtte meldes inn til Datatilsynet og til den registrerte i samsvar med personvernforordningen. Den

behandlingsansvarlige vil også være forpliktet til å gjennomføre en personvernkonsekvensvurdering etter personvernforordningens artikkel 35. Ved tilfeller av delt behandlingsansvar kan partene bli enige om at ett av organene skal være kontaktpunktet overfor tilsynsmyndighetene og de registrerte.

Opplysningene som behandles i systemet, kan være opplysninger om lovbrudd. Disse opplysningene er av særlig sensitiv karakter, og de innebærer en høy risiko for de registrertes rettigheter, slik det også kan utledes av personvernforordningen artikkel 35 nr. 3 bokstav b. Dette medfører at sikkerhetstiltakene som implementeres, må stå i forhold til en slik risiko.

8.16 Ikrafttredelse

Arbeidsgruppen foreslår at forskriften trer i kraft fra den tiden Kongen bestemmer, se forslaget til § 9.

9 Behov for endringer i andre lover og forskrifter

Som nevnt i punkt 5.3.3 kan Skatteetaten og Tolletaten etter skatteforvaltningsforskriften § 3-3-1 annet ledd bokstav m og tolloven § 12-1 annet ledd bokstav k utlevere opplysninger til offentlige myndigheter til bruk for medarbeidere som deltar i et tverretattlig samarbeid ved a-krimssenter for å forebygge, avdekke, forhindre eller sanksjonere arbeidslivskriminalitet. Skatteetaten har etter skatteforvaltningsloven § 3-3 første ledd også en generell adgang til deling med andre offentlige myndigheter i deres interesse etter en forholdsmessighetsvurdering, men delingen i forbindelse med a-krimssamarbeidet vil normalt være basert på hjemlene i skatteforvaltningsforskriften.

Arbeidsgruppen viser til forslaget til §§ 3 og 4. Forslagene om deling av taushetsbelagte opplysninger mellom organene i a-krimssamarbeidet og deres bruk av og tilgang til et felles IKT-system gjelder uavhengig av om medarbeiderne fra disse organene er lokalisert i et a-krimssenter. Det kan derfor være behov for å gjøre enkelte tilpasninger i de nevnte bestemmelsene i skatteforvaltningsforskriften og tolloven.

Forslag til nye lover om inn- og utførsel av varer (vareførselsloven) og om tollavgift (tollavgiftsloven) var på høring fra mai til september 2019. Disse forslagene er ment å erstatte den gjeldende tolloven. Forslagene er, etter det arbeidsgruppen kjenner til, fortsatt under behandling i Finansdepartementet. Etter arbeidsgruppens syn bør bestemmelsene om utlevering av opplysninger i de nye lovene, eller i tilhørende forskrifter, utformes i tråd med de gjeldende og kjente reglene i tolloven og skatteforvaltningsforskriften, slik at det ikke oppstår tvil om delingsgrunnlaget. Bestemmelsene bør også omfatte utlevering til medarbeidere som inngår i a-krimssamarbeidet, men som er lokalisert utenfor a-krimssentrene.

Skatteforvaltningsforskriften § 3-3-1 annet ledd bokstav m bør også endres. Denne bestemmelsen gir i dag adgang til å utlevere taushetsbelagte opplysninger «til offentlige myndigheter til bruk for medarbeidere som deltar i et tverretatlig samarbeid ved a-krimssenter for å forebygge, avdekke, forhindre eller sanksjonere arbeidslivskriminalitet». Utlevering til medarbeidere som deltar i a-krimssamarbeidet uten å være lokalisert i et a-krimssenter, faller altså utenfor. Arbeidsgruppen finner dette uheldig og går inn for en endring av denne forskriftsbestemmelsen.

En mulig løsning kunne være å ta ut ordene «ved a-krimssenter», slik at opplysninger kan deles med alle som «deltar i et tverretatlig samarbeid for å forebygge, avdekke, forhindre eller sanksjonere arbeidslivskriminalitet». En slik løsning er imidlertid ikke i samsvar med den samlede reguleringen av delingsadgangen innenfor a-krimssamarbeidet, der det er inntatt spesifikke delingshjemler for de som deltar i dette samarbeidet gjennom henholdsvis NTAES og a-krimssentrene. Denne løsningen ville også kunne skape en videre adgang til deling enn det som har vært intensjonen. En helt generell hjemmel til deling med alle som deltar i a-krimssamarbeid, vil også kunne omfatte organer og medarbeidere som bare deltar i enkeltstående eller helt sporadiske tilfeller. Adgangen til å dele taushetsbelagte opplysninger med slike organer bør begrenses til de enkelttilfellene de faktisk aktivt deltar i a-krimrelatert samarbeid, noe som ivaretas av de generelle delingshjemlene i forvaltningsloven, skatteforvaltningsloven mv. Arbeidsgruppen viser her også til at den nye forvaltningsloven § 13 g bygger på at det skal gis forskrift om deling mellom bestemte organer. En generell delingsadgang overfor alle organer som på noe vis deltar i a-krimssamarbeid, samsvarer ikke med dette.

Arbeidsgruppen foreslår derfor i utgangspunktet å fastsette i skatteforvaltningsforskriften § 3-3-1 annet ledd bokstav m at taushetsbelagte opplysninger uansett kan deles med offentlige myndigheter til bruk for medarbeidere som deltar i et tverretatlig samarbeid ved et a-krimssenter eller et annet etablert samarbeid, for å forebygge, avdekke, forhindre eller sanksjonere arbeidslivskriminalitet. Delingsadgangen vil dermed omfatte alle a-krimrelaterte samarbeid som har pågått over en viss tid, eller som bygger på en samarbeidsavtale, styring fra overordnede organer eller lignende. Dette er de a-krimrelaterte samarbeidene som ligger nærmest de som skjer i a-krimssentrene, og det bør derfor gjelde samme delingsadgang.

Et mulig alternativ er å fastsette i § 3-3-1 annet ledd bokstav m at opplysninger kan deles med offentlige myndigheter som nevnt i § 3 i denne nye a-kriminformasjonsforskriften, fortsatt for å forebygge, avdekke, forhindre eller sanksjonere arbeidslivskriminalitet. Delingsadgangen gjelder da overfor de spesifikke organene som er nevnt i § 3 første og annet ledd, men ikke eventuelle andre organer som kommer til i a-krimssamarbeidet. Dersom nye organer skal omfattes av delingsadgangen, må de tas inn i § 3 første eller annet ledd gjennom en forskriftsendring. Dette vil skape en helt presis angivelse av hvem man kan dele taushetsbelagte opplysninger med i tilknytning til a-

krimsamarbeidet, men reguleringen blir annerledes enn hva som følger av skatteforvaltningsforskriften og tolloven i dag.

På bakgrunn av dette utformer arbeidsgruppen to ulike forslag til endringer i skatteforvaltningsforskriften § 3-3-1 annet ledd bokstav m.

Arbeidsgruppen peker ellers på at tolloven § 12-1 annet ledd bokstav k har tilsvarende ordlyd som skatteforvaltningsforskriften § 3-3-1 annet ledd bokstav m. Dersom forskriften endres i tråd med arbeidsgruppens forslag, bør også tolloven endres tilsvarende. Det ligger utenfor arbeidsgruppens mandat å formelt foreslå lovendringer, men det anbefales å utarbeide et høringsnotat med forslag til en tilsvarende endring i tolloven § 12-1 annet ledd bokstav k.

Behandling av opplysninger ved NTAES er regulert i politiregisterforskriften kapittel 59. Det fremgår av politiregisterforskriften § 59-1 at NTAES har som formål å forebygge, bekjempe, avdekke og forhindre økonomisk kriminalitet og arbeidslivskriminalitet. I påvente av oppfølgingen av DFØ-rapport 2021:5 *Å bygge et varig samarbeid – En underveisevaluering av Nasjonalt tverretattlig analyse- og etterretningssenter (NTAES)*, som ble overlevert Politidirektoratet og Skatteetaten 1. juni 2021, har arbeidsgruppen imidlertid ikke funnet det hensiktsmessig å foreslå forskriftsendringer for NTAES i denne omgang.

Arbeidsgruppen legger til grunn at det ikke er behov for endringer i hjemlene for deling av informasjon etter politiregisterloven, jf. omtalen av dette regelverket i punkt 5.3.3.

10. Økonomiske og administrative konsekvenser

Forslaget til forskrift vil i noen grad kunne effektivisere forvaltningens arbeid, blant annet ved at kostnadene knyttet til innhenting og bearbeiding av opplysningene på nytt, reduseres. Det antas at endringene også vil kunne bidra til en mer effektiv bekjempelse av arbeidslivskriminalitet, og at det over tid kan være samfunnsøkonomisk lønnsomt.

Forskriftens bestemmelser om informasjonsdeling mellom forvaltningsorganene forutsetter en konkret skjønnsmessig vurdering av om delingen vil være nødvendig, forenlig og forholdsmessig. Hvor mye arbeid det kan påregnes i forbindelse med de rettslige vurderingene, vil trolig variere sterkt. Vurderingene som må foretas, gjøres også i dag, og det er grunn til å tro at forskriften på sikt vil kunne effektivisere dette arbeidet.

Kostnadene til felles samarbeidsløsning deles i dag mellom Skatteetaten, NAV, Arbeidstilsynet og politiet. I statsbudsjettet 2019 fikk disse etatene en tildeling på 20 millioner kroner til innsats mot arbeidskriminalitet. Av dette skulle 10 millioner gå til

teknologistøtte og 10 millioner til øvrig styrking av a-krimsentrenes arbeid, ut fra etatens felles vurdering av hvor innsatsen gir størst effekt.

Det legges derfor til grunn at forskriften vil medføre begrensede økonomiske og administrative konsekvenser.

Eventuelle økte administrative kostnader knyttet til samhandlingsløsningen dekkes innenfor gjeldende budsjetttramme.

11. Forslag til forskrift

Forskrift om deling av taushetsbelagte opplysninger og behandling av personopplysninger m.m. i det tverretatlige samarbeidet mot arbeidslivskriminalitet (a-kriminformasjonsforskriften)

§ 1 Formål

Formålet med forskriften er å sikre nødvendig adgang til deling og annen behandling av taushetsbelagte opplysninger for å oppnå et effektivt samarbeid ved forebygging og bekjempelse av arbeidslivskriminalitet. Forskriften skal også bidra til ivaretagelse av personvern.

§ 2 Forholdet til personopplysningsloven

Personopplysningsloven gjelder for behandlingen av personopplysninger i det tverretatlige samarbeidet mot arbeidslivskriminalitet med utfyllende regler fastsatt i denne forskriften.

§ 3 Deling av taushetsbelagte opplysninger

Når det er nødvendig for å løse oppgaver som er lagt til mottaker- eller avsenderorganet, og som gjelder å forebygge, avdekke, forhindre eller sanksjonere lovbrudd som kan gi dårligere arbeidsvilkår, krenke arbeidstakeres rettigheter, skade konkurransen i næringslivet eller medføre misbruk av skatte-, avgifts- eller velferdsordninger, kan følgende organer dele opplysninger med hverandre uten hinder av taushetsplikt etter forvaltningsloven § 13:

- a. Arbeids- og velferdsetaten (NAV)
- b. Arbeidstilsynet

- c. Det lokale el-tilsyn
- d. Fiskeridirektoratet
- e. Kystvakten
- f. Mattilsynet
- g. Statens vegvesen
- h. Utlendingsdirektoratet
- i. Statens innkrevingsentral, Innkrevingsentralen for bidrag og tilbakebetalingskrav og øvrige innkrevingsmyndigheter under Skatteetaten når de er underlagt taushetsplikt etter forvaltningsloven
- j. Politiet når de utfører forvaltningsoppgaver eller sivile gjøremål

Organene nevnt i første punktum kan på samme vilkår dele slike opplysninger med Skatteetaten, Tolletaten, politiet og medarbeidere i Nasjonalt tverretatlig analyse- og etterretningssenter.

I forbindelse med konkrete saker om forebygging, avdekking, avverging eller sanksjonering av lovbrudd som nevnt i første ledd kan organene nevnt i første ledd første punktum, så langt det er nødvendig, også dele taushetsbelagte opplysninger med enheter og personer i de kommunene som er berørt av sakene. De aktuelle kommunene kan på tilsvarende vilkår dele slike opplysninger med de nevnte organene og med hverandre.

Opplysningene skal deles skriftlig, med mindre tidsmessige eller praktiske grunner gjør det nødvendig å dele muntlig. Dersom opplysningene deles med organer som ikke deltar i a-krimsentrene, skal det nedtegnes hvilke opplysninger som deles, og hvem som mottar opplysningene. Deles opplysninger som ikke er verifiserte, skal dette opplyses til mottakeren og nedtegnes.

§ 4 Bruk og tilgang til et felles IKT-system

Organene nevnt i § 3 første og annet ledd kan behandle personopplysninger og opplysninger som omfattes av forvaltningsloven § 13 første ledd nr. 2, i et felles IKT-system når det er nødvendig for formål nevnt i § 3 første ledd.

Ansatte i Arbeidstilsynet, Arbeids- og velferdsetaten, Skatteetaten, Tolletaten og politiet skal gis tilgang til det felles IKT-systemet dersom de er lokalisert i a-krimsentrene og har tjenstlig behov for slik tilgang. Ansatte i offentlige organer nevnt i § 3 som deltar i et formalisert a-krimssamarbeid, kan også gis tilgang til systemet dersom de har tjenstlig behov for det.

§ 5 Sammenstilling

Organene nevnt i § 3 første og annet ledd kan sammenstille personopplysninger som er delt for formålene i § 3 første ledd, når dette er nødvendig for å

- a. avdekke relevant informasjon og utarbeide analyser og rapporter om aktører som begår lovbrudd og miljøer aktørene inngår i
- b. utarbeide analyser og rapporter med oversikt over utviklingstrekk og aktiviteter knyttet til begåtte lovbrudd, eller
- c. utarbeide beslutningsgrunnlag for prioriteringer og valg av kontrollobjekter og bruk av virkemidler.

Sammenstillingen kan skje gjennom bruk av et felles IKT-system og ved bruk av helautomatiserte analyseverktøy.

§ 6 Behandling av særlige kategorier av personopplysninger

Når det er nødvendig for å ivareta formål nevnt i § 3 første ledd, kan behandlingen av opplysninger etter denne forskriften også omfatte personopplysninger som nevnt i personvernforordningen artikkel 9 og 10.

§ 7 Behandlingsansvar

Skattedirektoratet har ansvaret for ivaretagelsen av fellestjenester knyttet til det felles IKT-systemet. Med fellestjenester menes administrative aktiviteter innen drift, forvaltning, vedlikehold, sikring og utvikling av IKT-systemet, herunder lagring av opplysninger, forvaltning av elektronisk tilgang, sikring av opplysninger og oppdateringer.

Skattedirektoratet er behandlingsansvarlig for behandlingen av personopplysninger i det felles IKT-systemet ved utførelse av fellestjenester etter første ledd.

§ 8 Arkivering og sletting

Opplysningene i det felles IKT-systemet skal arkiveres og avleveres til Arkivverket etter arkivlova med forskrifter. Opplysninger som ikke skal bevares etter arkivreglene, skal slettes når de ikke lenger er nødvendige for formålet i § 3.

§ 9 Ikrafttredelse og endringer i andre forskrifter

Forskriften trer i kraft fra den tiden Kongen bestemmer. De ulike bestemmelsene kan settes i kraft til ulik tid.

Fra samme tid gjøres følgende endringer i andre forskrifter:

1. I forskrift 23. november 2016 nr. 1360 skal § 3-3-1 annet ledd bokstav m lyde:

m. til offentlige myndigheter til bruk for medarbeidere som deltar i et tverretatlig samarbeid ved et a-krimisenter eller et annet tverretatlig etablert samarbeid, for å forebygge, avdekke, forhindre eller sanksjonere arbeidslivskriminalitet.

Taushetsplikten er ikke til hinder for at saksopplysninger overleveres til deltakende etater for videre oppfølging.

Alternativt kan bokstav m lyde:

m. til offentlige myndigheter som nevnt i a-kriminformasjonsforskriften § 3 for å forebygge, avdekke, forhindre eller sanksjonere arbeidslivskriminalitet.

Taushetsplikten er ikke til hinder for at saksopplysninger overleveres til deltakende etater for videre oppfølging.